

2° ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΘΗΝΑΣ

Η «Ελένη» του Ευριπίδη με άλλη ματιά

Μάθημα: Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

Τμήμα: Γ2

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Κλημεντιώτη Αναστασία

ΑΘΗΝΑ 2017

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Έχοντας περάσει τα δύο τρίτα σχεδόν του διδακτικού χρόνου με την «Ελένη» του Ευριπίδη, στο πλαίσιο του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας, είχαμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε τόσο την Ελένη με τα προβλήματά της στην Αίγυπτο και το συνεχή αγώνα της να διαφυλάξει ακέραια την τιμή της, όσο και το Μενέλαο, αρχικά ως ναυαγό-ζητιάνο και αργότερα πιο δραστήριο... Στη συνέχεια, γίναμε μάρτυρες της αναγνώρισης των δύο ηρώων και τους παρακολουθήσαμε σχεδόν από κοντά να καταστρώνουν μαζί σχέδιο απόδρασης από την Αίγυπτο ζητώντας στην αρχή τη βοήθεια της Θεονόης κι έπειτα χρησιμοποιώντας δόλο, προκειμένου να εξαπατήσουν το Θεοκλύμενο. Ζήσαμε μαζί τους την αγωνία τους, καθώς τους είδαμε βήμα-βήμα να καθορίζουν και τις τελευταίες λεπτομέρειες, απαραίτητες για την ευόδωση του σχεδίου... Παράλληλα γνωρίσαμε και το Θεοκλύμενο, ο οποίος δέσμιος του πάθους του για την Ελένη πέφτει στην παγίδα τού δόλου της και πειθεται να τους βοηθήσει, προκειμένου να κάνει την Ελένη γυναίκα του όσο το δυνατόν πιο γρήγορα... Και στο τέλος, είδαμε την επέμβαση των Διόσκουρων, οι οποίοι συντέλεσαν στην απονομή της δικαιοσύνης και την αποκατάσταση της τάξης...

Κατά τη διάρκεια όλης αυτής της πορείας, υπήρξαν φορές που θέλαμε εμείς οι ίδιοι να επέμβουμε σε διάφορα σημεία, είτε για να βοηθήσουμε στην αναγνώριση των δύο ηρώων, είτε για να πείσουμε το Θεοκλύμενο να δώσει την Ελένη στο Μενέλαο και να γυρίσουν στην πατρίδα, είτε για να βοηθήσουμε στην κατάστρωση ενός σχεδίου απόδρασης από την Αίγυπτο χωρίς τη χρησιμοποίηση δόλου... Υπήρχαν και στιγμές που μπαίνοντας στη θέση των ηρώων προβληματιστήκαμε για διάφορα θέματα ηθικής, όπως σχετικά με το ρόλο της Θεονόης – αν θα έπρεπε να πει την αλήθεια στον αδελφό της ή όχι – με το ρόλο της Ελένης – κατά πόσο είναι σωστό να χρησιμοποιήσει δόλο, για να πετύχει το σκοπό της... Προβληματιστήκαμε επίσης και για άλλα θέματα, όπως για τη ματαιότητα του πολέμου, μέσα από τα πολλαπλά αντιπολεμικά μηνύματα του έργου, καθώς αυτός γίνεται «για ένα πουκάμισο αδειανό, για μιαν Ελένη...», για το ρόλο του Θεού, «τι είν' θεός, τι μη θεός και τι το ανάμεσά τους», καθώς και για την προσπάθεια του ανθρώπου να προβλέψει το μέλλον του...

Όλα αυτά σκεφθήκαμε να τα εκφράσουμε μέσα από μια σειρά δημιουργικών εργασιών, που επιλέξαμε με τα παιδιά του Γ2. Πολλά απ' αυτά με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ζήλο επέλεξαν τα θέματα που τα εξέφραζαν περισσότερο, άφησαν τη φαντασία τους ελεύθερη και ατενίζοντας την «Ελένη» με μια άλλη ματιά, με μια άλλη οπτική γωνία, παρουσίασαν τις δικές τους δημιουργικές εργασίες στην τάξη. Μερικά, μάλιστα, χρησιμοποίησαν την «Ελένη» για τη δική τους ενδοσκόπηση προβαίνοντας σε βιωματικές εργασίες, τις οποίες δεν δημοσιεύσαμε εδώ, καθώς περιείχαν προσωπικά δεδομένα...

Έτσι, η «Ελένη» αποτέλεσε έναυσμα για κάτι πιο δημιουργικό, ίσως και πιο βιωματικό...

Η καθηγήτρια
Κλημεντιώτη Αναστασία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	3
Περιεχόμενα	4
Δημιουργικές – Βιωματικές εργασίες	5
Πρόλογος	9
Α΄ επεισόδιο	20
Β΄ επεισόδιο	23
Γ΄ επεισόδιο	36
Έξοδος	38

ΕΥΡΙΠΙΔΗ «ΕΛΕΝΗ»

Δημιουργικές και βιωματικές εργασίες

Παρακολουθώντας την παράσταση της τραγωδίας «Ελένη» του Ευριπίδη ως κατά φαντασία θεατές είχατε την ευκαιρία να ζήσετε από κοντά τις περιπέτειες των ηρώων και να νιώσετε τα συναισθήματά τους. Τώρα, φθάνοντας στο τέλος της θα μπορούσατε να ασχοληθείτε με κάτι πιο δημιουργικό, ίσως και πιο βιωματικό, επιλέγοντας κάποιες από τις παρακάτω εργασίες...

Δημιουργικές εργασίες

Πρόλογος

1. Στον πρόλογο είδαμε την Ελένη μέσα από έναν μεγάλο σε έκταση μονόλογο να αυτοσυστήνεται και να μας δίνει πληροφορίες για τον εαυτό της, την οικογένειά της, τον τόπο στον οποίο βρίσκεται, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει. Καθώς ο μονόλογος αυτός είναι κάπως κουραστικός, μήπως θα μπορούσατε να σκεφθείτε την παρουσία και κάποιου άλλου προσώπου με το οποίο θα συνδιαλέγεται η Ελένη και επομένως όλες αυτές οι πληροφορίες θα παρέχονται ως αποτέλεσμα διαλόγου; Αν ναι, να δημιουργήσετε έναν τέτοιο διάλογο έτσι όπως τον φαντάζεστε εσείς...
2. Στον πρόλογο είδαμε και τον Τεύκρο εκεί μπροστά από το παλάτι του Πρωτέα..., ο οποίος αντίκρουσε κάποια που του θύμιζε την Ελένη για την οποία πολέμησε κι αυτός στην Τροία..., μπερδεύτηκε με την ομοιότητά της κι όμως δεν τη ρώτησε ποια ήταν... Και η Ελένη... κι αυτή δεν του αποκάλυψε την ταυτότητά της... Μπορείτε να φανταστείτε να γινόταν κάτι από αυτά; Αν ναι, να συνεχίσετε εσείς την ιστορία...

Α' επεισόδιο

1. Παρακολουθήσαμε το Μενέλαο να φθάνει κι αυτός έξω από το παλάτι του Πρωτέα και προσπαθώντας να καταλάβει πού βρίσκεται να μας δίνει πληροφορίες για τον εαυτό του, μέχρι τότε που συναντάει τη Γερόντισσα. Ας υποθέσουμε ότι ο Μενέλαος συναντάει από την αρχή τη Γερόντισσα ή κάποιον πορτιέρη... Να γράψετε το διάλογο ανάμεσά τους, έτσι όπως τον φαντάζεστε εσείς. (Για παράδειγμα, μπορεί ο «πορτιέρης» να δίνει περισσότερες ή λιγότερες πληροφορίες για την Ελένη και ο Μενέλαος να παρουσιάζεται λιγότερο αφελής κι απλοϊκός και με πιο ηρωικό χαρακτήρα...)
2. Αν δεν σας ικανοποιεί ο Μενέλαος όπως παρουσιάζεται μετά τη στιχομυθία με τη Γερόντισσα, να γράψετε εσείς έναν άλλο μονόλογο έτσι όπως τον φαντάζεστε.
3. Αν σας αρέσουν τα κόμικς, θα μπορούσατε να δώσετε μέσα από αυτά το διάλογο του Μενέλαου με τη Γερόντισσα, παίρνοντας στοιχεία είτε από το κείμενο είτε από τη φαντασία σας.

Β' επεισόδιο

1. Στην 1^η σκηνή του β' επεισοδίου γίνεται η πρώτη αναγνώριση του Μενέλαου από την Ελένη. Ο Μενέλαος όμως αρνείται να δει στη γυναίκα που έχει απέναντί του το πρόσωπο της συζύγου του, της δικιάς του Ελένης... Να γράψετε έναν άλλο διάλογο ανάμεσα στο Μενέλαο και την Ελένη, ώστε η αναγνώριση των δυο ηρώων να είναι αμοιβαία και να μην απαιτείται η άφιξη του Αγγελιαφόρου με την είδηση της άρσης του ειδώλου... Μπορείτε, αν θέλετε, να χρησιμοποιήσετε κάποια σημάδια

ως αποδείξεις για την αναγνώριση, όπως έγινε με την αναγνώριση Οδυσσέα-Πηνελόπης στην Οδύσσεια.

2. Αν σας αρέσουν τα κόμικς, θα μπορούσατε να δώσετε μέσα από αυτά τη σκηνή της αναγνώρισης παίρνοντας στοιχεία είτε από το κείμενο είτε από τη φαντασία σας.
3. Στην 4^η σκηνή του β' επεισοδίου η Ελένη ικετεύει τη Θεονόη να μη μαρτυρήσει στον αδελφό της τον ερχομό του Μενέλαου. Αν ο μονόλογος αυτός δεν σας ικανοποιεί, μπορείτε να γράψετε εσείς έναν δικό σας με τα δικά σας επιχειρήματα.
4. Ας υποθέσουμε τώρα ότι στην 4^η σκηνή η Ελένη ικετεύει τη Θεονόη να μιλήσει στο Θεοκλύμενο, με σκοπό να τον πείσει να δώσει με τη θέλησή του την Ελένη πίσω στο Μενέλαο, που βρίσκεται ναυαγός στην Αίγυπτο... Έχοντας στο μυαλό σας, λοιπόν, μια πιο ειλικρινή Ελένη, η οποία δεν χρησιμοποιεί το δόλο για να πετύχει το σκοπό της, να γράψετε έναν μονόλογο ή ίσως και διάλογο, αν πιστεύετε ότι συμμετέχει και η Θεονόη, όπου φαίνεται η προσπάθειά της αυτή.
5. Στην 4^η σκηνή του β' επεισοδίου ο Μενέλαος μ' έναν πιο αντρίκιο τρόπο προσπαθεί να πείσει τη Θεονόη να μη μαρτυρήσει στον αδελφό της τον ερχομό του. Αν ο μονόλογος αυτός δεν σας ικανοποιεί, μπορείτε να γράψετε εσείς έναν δικό σας με τα δικά σας επιχειρήματα.
6. Ας υποθέσουμε τώρα ότι στην 4^η σκηνή ο Μενέλαος προσπαθεί κι αυτός με το δικό του τρόπο να πείσει τη Θεονόη να τους βοηθήσει λέγοντας την αλήθεια στον αδελφό της σχετικά με τον ερχομό του Μενέλαου και προσπαθώντας να τον πείσει να δώσει την Ελένη πίσω στο σύζυγό της, που βρίσκεται ναυαγός στην Αίγυπτο... Με βάση αυτή την υπόθεση, λοιπόν, να γράψετε έναν μονόλογο ή ίσως και διάλογο, αν πιστεύετε ότι συμμετέχει και η Θεονόη, όπου φαίνεται η προσπάθειά του αυτή.
7. Στο τέλος της 4^{ης} σκηνής η Θεονόη αποφασίζει τελικά βάζοντας τον εαυτό της σε κίνδυνο να πράξει το δίκαιο, όπως θα έκανε και ο πατέρας της, αν ζούσε, και δεν θα μαρτυρήσει στον αδελφό της τον ερχομό του Μενέλαου και το σχέδιο διαφυγής των δύο ηρώων από τη χώρα. Μπορείτε να φανταστείτε μια αρνητική απάντηση της Θεονόης; Αν ναι, να μεταφέρετε εσείς τα λόγια της, έτσι όπως τα φαντάζεστε.
Σ' αυτήν την περίπτωση πιθανώς οι δύο ήρωες, Ελένη-Μενέλαος, θα πρέπει να βρουν τρόπο, ώστε να μην αποτελεί εμπόδιο η Θεονόη, πριν αρχίσουν να καταστρώνουν βήμα-βήμα το σχέδιο απόδρασης...
8. Στο τέλος της 4^{ης} σκηνής η Θεονόη γνωρίζοντας ότι η Ελένη και ο Μενέλαος έχουν δίκαιο αποφασίζει να πει την αλήθεια στον αδελφό της και να τον πείσει να δαμάσει το ερωτικό του πάθος για την Ελένη και να την αφήσει να φύγει... Για το λόγο αυτό να γράψετε έναν μονόλογο της Θεονόης, όπου φαίνεται η απόφασή της, ή ένα διάλογο με το Θεοκλύμενο, όπου προσπαθεί να τον πείσει.
Από το σημείο αυτό η συνέχεια της υπόθεσης είναι στο χέρι σας... Αν η Θεονόη καταφέρει να πείσει το Θεοκλύμενο, πιθανώς δεν χρειάζεται σχέδιο απόδρασης των δύο ηρώων από την Αίγυπτο... Αν όμως η Θεονόη δεν πετύχει το στόχο της, τότε προχωρούμε στην 5^η σκηνή του β' επεισοδίου...
9. Στην 5^η σκηνή οι δύο ήρωες καταστρώνουν βήμα-βήμα το σχέδιο απόδρασης δημιουργώντας ένα καινούριο «φαίνεσθαι» για τον καθένα τους και χρησιμοποιώντας για μια ακόμα φορά το δόλο, παρόλο που οι ίδιοι έχουν υποφέρει τόσο από αυτόν. Αν σκέπτεστε κάποιες επιπλέον λεπτομέρειες ή κάποιον άλλο τρόπο απόδρασης, που ίσως να μη στηρίζεται στο δόλο ή, έστω, αν προτιμούσατε έναν Μενέλαο με πιο ενεργητικό ρόλο, μπορείτε να προτείνετε έναν δικό σας διάλογο, έτσι όπως τον φαντάζεστε εσείς.
10. Αν σας αρέσουν τα κόμικς, θα μπορούσατε να δώσετε μέσα από αυτά το σχέδιο απόδρασης των δύο ηρώων από την Αίγυπτο παίρνοντας στοιχεία είτε από το κείμενο είτε από τη φαντασία σας.

Γ' επεισόδιο

1. Το σχέδιο απόδρασης των δύο ηρώων από την Αίγυπτο συνεχίζεται... Και τώρα ο Θεοκλύμενος είναι παρών... Η Ελένη εκμεταλλευόμενη το ερωτικό πάθος του για εκείνη, του ζητά να προσφέρει νεκρικές τιμές στο νεκρό άντρα της μέσα στη θάλασσα. Κι αυτός δέσμιος του πάθους του πειθεται εύκολα και δέχεται να βοηθήσει... Ας υποθέσουμε τώρα ότι η Ελένη χρησιμοποιεί το δόλο ως ένα σημείο, καθώς ξεγελά το Θεοκλύμενο με το νέο «φαίνεσθαι» του Μενέλαου (ναυαγός από το πλοίο

του Μενέλαου, αγγελιαφόρος της είδησης ότι ο Μενέλαος πνίγηκε) και το νέο «φαίνεσθαι» το δικό της (χήρα του Μενέλαου) αλλά δεν παρουσιάζεται ως ερωτευμένη γυναίκα έτοιμη να συνάψει γάμο μαζί του... Στη συνέχεια, δυο πιθανότητες υπάρχουν για το Θεοκλύμενο: μπορεί να πειστεί και να δεχτεί να βοηθήσει, μπορεί όμως και όχι. Να γράψετε το διάλογο ανάμεσά τους, έτσι όπως το φαντάζεστε εσείς.

2. Ο Μενέλαος με το νέο του «φαίνεσθαι» ζητά από το Θεοκλύμενο όσα θεωρεί απαραίτητα για την πραγματοποίηση του σχεδίου σωτηρίας. Μπορείτε να σκεφθείτε κάποια άλλα στοιχεία που χρειάζονται για το σχέδιό τους; Αν ναι, να γράψετε έναν νέο διάλογο, στον οποίο ο Μενέλαος θα ζητήσει όσα νομίζει και ο Θεοκλύμενος θα δεχτεί ή θα αρνηθεί να τα δώσει...
3. Αν σας αρέσουν τα κόμικς, θα μπορούσατε να δώσετε μέσα από αυτά το διάλογο της Ελένης ή του Μενέλαου με το Θεοκλύμενο παίρνοντας στοιχεία είτε από το κείμενο είτε από τη φαντασία σας.

Δ' επεισόδιο

1. Κάποιες τελευταίες λεπτομέρειες απαραίτητες όμως για την ευόδωση του σχεδίου διαφυγής των δύο ηρώων ρυθμίζονται: η εχεμύθεια του Χορού, η προσφορά των νεκρικών τιμών στη θάλασσα, η παρουσία της ίδιας της Ελένης και παράλληλα η απουσία του Θεοκλύμενου στην τελετή αυτή, η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη απομάκρυνση του καραβιού από την ακτή, η απόδοση του αρχηγικού ρόλου στο Μενέλαο... Ας υποθέσουμε τώρα ότι κάποια από αυτές τις παραμέτρους δεν πετυχαίνει. Η άρνηση του Χορού για εχεμύθεια ή η παραμικρή υποψία του Θεοκλύμενου μπορεί να οδηγήσει σε αποτυχία... Εξάλλου, μέχρι τώρα η τύχη τους συντρέχει κι όλα είναι τόσο ευνοϊκά, τόσο αισιόδοξα..., δύσκολο να είναι αληθινά... Τι συμβαίνει, λοιπόν; Μπορείτε να συνεχίσετε εσείς την ιστορία;

Έξοδος

1. Η παράσταση φθάνει προς το τέλος της. Εσείς τώρα παρακολουθώντας μέχρι εδώ τη συμπεριφορά των ηρώων και τα παθήματά τους συμπάσχετε περισσότερο ή λιγότερο μαζί τους και ως άλλοι τραγικοί ποιητές είστε σε θέση να περάσετε τα δικά σας μηνύματα δίνοντας ένα δικό σας τέλος, μια δική σας «κάθαρση», ανάλογα βέβαια και με τη δική σας οπτική γωνία... Έτσι, όσον αφορά τους δύο ήρωες, ίσως θεωρείτε πράγματι σωστό να γυρίσει η Ελένη με το Μενέλαο πίσω στη Σπάρτη, οπότε το σχέδιο διαφυγής τους από την Αίγυπτο, το οποίο βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη, σύμφωνα με τα λόγια του Αγγελιαφόρου – υπηρέτη του Θεοκλύμενου, θα έχει επιτυχία... Μπορεί όμως να μη σας αρέσουν κάποιες λεπτομέρειες, όπως ότι οι δύο ήρωες, κυρίως η Ελένη, χρησιμοποίησαν το δόλο προκειμένου να ξεγελάσουν το βασιλιά, παρόλο που έχουν υποφέρει από το δόλο στο παρελθόν..., ή ότι παρακινούσαν τους ναύτες – συντρόφους του Μενέλαου να σκοτώνουν τους κωπηλάτες – προσωπικό του Θεοκλύμενου και να τους πετούν στη θάλασσα... Όσον αφορά τη Θεονόη, ίσως συμφωνείτε ότι έπραξε σωστά, σύμφωνα με το δίκαιο, που δε μαρτύρησε στον αδελφό της τον ερχομό του Μενέλαου, οπότε δικαιολογημένα ο υπηρέτης του Θεοκλύμενου τον εμπόδισε να τη σκοτώσει, όταν εκείνος οργισμένος ήταν έτοιμος να το πράξει... Ίσως όμως να νομίζετε ότι η Θεονόη όφειλε να κάνει αυτό που της είχε αναθέσει ο αδελφός της, να τον ενημερώνει για κάθε Έλληνα που ερχόταν στο παλάτι, οπότε δικαιολογημένα αυτός είναι έτοιμος να τη σκοτώσει, όταν έμαθε τα νέα... Όσον αφορά το Θεοκλύμενο, ίσως και να συμπάσχετε μαζί του και να τον λυπάστε που εκμεταλλεύτηκαν το ερωτικό πάθος του και τον εξαπάτησαν, οπότε να τον φαντάζεστε να οργανώνει επιχείρηση με γρήγορα καράβια, προκειμένου να τους εκδικηθεί και να γυρίσει την πολυπόθητη Ελένη πίσω... Ίσως πάλι και να θεωρείτε ότι δίκαια έπαθε, αφού ήταν αφελής και πίστευε ότι ήταν δυνατόν τόσο γρήγορα η Ελένη να ξεχάσει τον προηγούμενο άντρα της και να είναι μαζί του... Ο Ευριπίδης επιλέγει τελικά την εμφάνιση των Διόσκουρων, το λόγο των θεών, και την υπακοή-συμμόρφωση του Θεοκλύμενου σε αυτούς, για να δώσει τέλος στην ιστορία του και να περάσει τα δικά του μηνύματα σχετικά με το ποιος καθορίζει τελικά τη ζωή των ανθρώπων. Αν το τέλος αυτό

το βρίσκετε κάπως απότομο ή «ουρανοκατέβατο», μια από πάνω επιβολή, και δεν σας εκφράζει, μπορείτε να συνεχίσετε την ιστορία και να βρείτε έναν άλλο τρόπο για να την τελειώσετε όπως θέλετε εσείς...

Στάσιμα

1. Στην «Ελένη» είδαμε και τα λυρικά μέρη της τραγωδίας, όπως τα τρία χορικά-στάσιμα. Στο πρώτο προβληματιστήκαμε για το ευμετάβλητο της τύχης και τη ματαιότητα του πολέμου... Στο δεύτερο παρακολουθήσαμε τη συνάφεια ανάμεσα στην ιστορία τη δική μας με το Μενέλαο που έχασε την Ελένη και την ιστορία με τη θεά Δήμητρα που έχασε την κόρη της, Περσεφόνη... Στο τρίτο είδαμε το πλοίο με τους δυο ήρωες μας να ταξιδεύει και να φθάνει στην πατρίδα... Αν θέλετε, μπορείτε κι εσείς να φτιάξετε ένα δικό σας στάσιμο εμπνευσμένο από την ιστορία μας...

Βιωματικές εργασίες

1. Η παράσταση τελείωσε... Πώς νιώθετε για τους ήρωές μας; Ποιον συμπαθήσατε περισσότερο και ποιον λιγότερο ή καθόλου και γιατί; Ποια στοιχεία αποκομίσατε εσείς για τον εαυτό σας απ' αυτήν; Αν παίρνατε μέρος σε μια δραματοποίηση του έργου, ποιον ρόλο θα ενσαρκώνατε;
2. Κατά τη διάρκεια της παράστασης ο δόλος έπαιξε σημαντικό ρόλο. Δόλο χρησιμοποίησαν οι ήρωές μας για να καταστρώσουν το σχέδιο απόδρασης από την Αίγυπτο, δόλο για να αποκτήσουν τα απαραίτητα για το ταξίδι, δόλο για να ξεγελάσουν το Θεοκλύμενο... Εξάλλου, και εξαιτίας του δόλου των θεών υποφέρουν... Εσείς θυμάστε κάποια φορά που χρειάστηκε να χρησιμοποιήσετε το δόλο, προκειμένου να πετύχετε το σκοπό σας; Αν ναι, για ποιο λόγο; Τι έγινε μετά; Να περιγράψετε το περιστατικό προσπαθώντας να είστε ειλικρινείς...
3. Σημαντικό ρόλο για την εξέλιξη της υπόθεσης έχει το παιχνίδι ανάμεσα στο «είναι» και το «φαίνεσθαι», την πραγματικότητα και τα φαινόμενα, που διατρέχει ολόκληρο το έργο. Πάνω σ' αυτό, εξάλλου, βασίζονται πολλές τραγικές ειρωνείες και δίσημοι λόγοι των ηρώων, που περιπλέκουν την υπόθεση... Έτσι, για παράδειγμα, ο Μενέλαος στο τέλος τής 1^{ης} σκηνής του α' επεισοδίου προσκολλημένος στην Ελένη-είδωλο που έφερε από την Τροία κι έχει στη σπηλιά (το «φαίνεσθαι»), αρνείται να αποδεχτεί ότι αυτή που βλέπει μπροστά του είναι η πραγματική Ελένη (το «είναι»). Και ο Θεοκλύμενος στο γ' επεισόδιο προσκολλημένος στο καινούριο «φαίνεσθαι» της Ελένης (Ελένη, χήρα Μενέλαου, ερωτευμένη με το Θεοκλύμενο) δεν αντιλαμβάνεται την αλήθεια (Ελένη, σύζυγος Μενέλαου, έτοιμη προς απόδραση από την Αίγυπτο). Εσείς θυμάστε κάποια φορά που κολημένοι στα φαινόμενα, είτε για σας είτε για άλλους, δεν αναγνωρίζατε ή δεν αποδεχόσασταν την αλήθεια; Αν ναι, να αναφέρετε το περιστατικό και να το σχολιάσετε. Να προσπαθήσετε να είστε ειλικρινείς...
4. Στην 3^η σκηνή του β' επεισοδίου οι δύο ήρωες αρχίζουν να ατενίζουν το μέλλον και να καταστρώνουν σχέδιο για τη διαφυγή τους από την Αίγυπτο. Προκειμένου να επιβεβαιωθεί η συζυγική πίστη κι αφοσίωση, φθάνουν στο σημείο να ορκιστούν πως αν ο ένας από τους δύο σκοτωθεί, σε περίπτωση αποτυχίας του σχεδίου, τότε και ο άλλος θα τον ακολουθήσει... Εσείς έχετε χρησιμοποιήσει ποτέ αυτόν τον τρόπο, τον όρκο, για να γίνετε πιο πιστευτοί; Αν ναι, να αναφέρετε και να σχολιάσετε το περιστατικό...

Να επιλέξετε όποιες θέλετε από τις παραπάνω δημιουργικές εργασίες, να τις γράψετε στον υπολογιστή σας και να τις στείλετε ηλεκτρονικά μέχρι την Παρασκευή 28/4/2017.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Δημιουργικές εργασίες

1. Στον πρόλογο είδαμε την Ελένη μέσα από έναν μεγάλο σε έκταση μονόλογο να αυτοσυστήνεται και να μας δίνει πληροφορίες για τον εαυτό της, την οικογένειά της, τον τόπο στον οποίο βρίσκεται, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει. Καθώς ο μονόλογος αυτός είναι κάπως κουραστικός, μήπως θα μπορούσατε να σκεφθείτε την παρουσία και κάποιου άλλου προσώπου με το οποίο θα συνδιαλέγεται η Ελένη και επομένως όλες αυτές οι πληροφορίες θα παρέχονται ως αποτέλεσμα διαλόγου; Αν ναι, να δημιουργήσετε έναν τέτοιο διάλογο έτσι όπως τον φαντάζεστε εσείς...
2. Στον πρόλογο είδαμε και τον Τεύκρο εκεί μπροστά από το παλάτι του Πρωτέα..., ο οποίος αντίκρουσε κάποια που του θύμιζε την Ελένη για την οποία πολέμησε κι αυτός στην Τροία..., μπερδεύτηκε με την ομοιότητά της κι όμως δεν τη ρώτησε ποια ήταν... Και η Ελένη... κι αυτή δεν του αποκάλυψε την ταυτότητά της... Μπορείτε να φανταστείτε να γινόταν κάτι από αυτά; Αν ναι, να συνεχίσετε εσείς την ιστορία...

- ΤΕΥΚΡΟΣ: Αα! Θεοί, τι βλέπω με τα μάτια μου
εδώ μπροστά σε αυτό το πλούσιο παλάτι;
Η σκληρόκαρδη Ελένη δεν είσαι εσύ
που για χάρη σου πεθάναν μυριάδες;
- ΕΛΕΝΗ: Η Ελένη στην Τροία δεν θα έπρεπε να είναι;
Ποιος είσαι ξέने; Ποιον γυρεύεις στον τόπο αυτό;
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Την Ελένη έχω να τη δω από τον πόλεμο,
εφτά χρονιές άφαντη είναι.
Εγώ, τη Θεονόη ψάχνω, μαντείες να μου δώσει.
- ΕΛΕΝΗ: Άσχημα μαντάτα σου έχω ξέने.
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Για τη Θεονόη είναι;
- ΕΛΕΝΗ: Βαριά άρρωστη είναι...
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Τι έγινε; Πώς;
- ΕΛΕΝΗ: Κανείς δεν ξέρει, ελπίδες όμως δεν έχει...
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Να μιλήσει μπορεί να μάθω και εγώ αυτό που θέλω;
- ΕΛΕΝΗ: Θα σε απογοητεύσω αλλά ούτε τον ίδιο της
τον αδερφό δεν θέλει να ιδεί.
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Πόσο χρόνο λένε ότι έχει;
- ΕΛΕΝΗ: Θα βγάλει δεν θα βγάλει την ημέρα...
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Αχ, κακό που με βρήκε!
- ΕΛΕΝΗ: Μιλάμε, όμως, και δεν ξέρω ποιος είσαι.
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Τεύκρος είναι το όνομα μου και ο Τελαμώνας
είναι ο πατέρας μου. Δέκα χρόνιες στην Τροία
πολεμούσα και από τότε επτά χρόνια έχουν περάσει...
- ΕΛΕΝΗ: Και τι έκανες αυτά τα επτά χρόνια;
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Ο πατέρας μου με έδιωξε από το σπίτι, γιατί
στην Τροία ο αδερφός μου ο Αίας σκοτώθηκε και
εγώ δεν εκδικήθηκα τον θάνατό του. Δύσκολοι ήταν
εκείνοι οι καιροί... Αφού με έδιωξε, πήγα στο μαντείο
και εκεί ο Απόλλωνας με χρησμούς μου είπε να
πάω στη Κύπρο, να ιδρύσω εκεί μία πόλη,
να την κατοικήσω, και να την ονομάσω Σαλαμίνα
προς τιμήν της γενέτειράς μου. Μήπως ξέρεις πού
με έβγαλε το κύμα του Ποσειδώνας;
- ΕΛΕΝΗ: Στην Αίγυπτο είσαι, δίπλα στον Νείλο, έξω από το
παλάτι του Πρωτέα. Ο Πρωτέας πέθανε- Να
ο τάφος του!- και τώρα ο Θεοκλύμενος βασιλεύει
και η ετοιμοθάνατη Θεονόη η αδερφή του είναι.
Για πες μου, όμως, στον πόλεμο ποιοι κέρδισαν;
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Οι Αχαιοί την Τροία κάψανε, όμως κερδισμένος
κανείς δεν βγήκε....
Καλά όλα αυτά, όμως συ ποια είσαι;
- ΕΛΕΝΗ: Κουράστηκα κρυφό να το κρατάω... Η Ελένη είμαι

απ'τη Σπάρτη, η κόρη του Τυνδάρεως και η γυναίκα του πολυαγάπητου Μενέλαου. Και τα τελευταία είκοσι χρόνια πάνω - κάτω εδώ είμαι ... φυλακισμένη.

ΤΕΥΚΡΟΣ: Δεν σε πιστεύω! Η Ελένη της Τροίας είναι πολυμίσητη, κακούργα, φταίει για τον θάνατο πολλών και τον άντρα της άφησε, ενώ εσύ είσαι ευγενική, γεμάτη χάρη και τίμια φαίνεσαι. Και όλοι λένε ότι αυτή και ο Μενέλαος χάθηκαν στο Αιγαίο και νεκροί είναι. Εγώ ο ίδιος είδα τον Μενέλαο να την τραβάει απ' τα μαλλιά στην Τροία, για να την σύρει στο καράβι του, ενώ εσύ μου λες ότι χρόνια έχεις να φύγεις από εδώ! Πες μου ποια σ' αλήθεια είσαι!

ΕΛΕΝΗ: Όλα αυτά που λες για αυτήν σωστά είναι, όμως αυτή δεν είναι η Ελένη!

ΤΕΥΚΡΟΣ: Και τότε ποια ήταν;

ΕΛΕΝΗ: Το είδωλό μου...

ΤΕΥΚΡΟΣ: Μα πώς;

ΕΛΕΝΗ: Την ιστορία με τον Πάρη θαρρώ πως την γνωρίζεις, όπως όλοι άλλωστε, όμως υπάρχει και ένα κομμάτι που λίγοι ξέρουν. Οι τρεις θεές: η Αθηνά, η Ήρα και η Αφροδίτη πήγαν σε μια βραχοσπηλιά της Ίδης να κρίνει ο Πάρης την πιο όμορφη. Η Κύπρη του έταξε την πιο όμορφη, εμένα, αν την επιλέξει. Αυτήν επέλεξε ο Πάρης και γρήγορα στη Σπάρτη ήρθαν, για να με κερδίσει. Η Ήρα θύμωσε που έτσι τη νίκησαν και δεν έδωσε στον γιο του Πρίαμου τίποτα παρά το είδωλό μου, που σαν πλάσμα ζωντανό από τον αιθέρα έφτιαξε.

ΤΕΥΚΡΟΣ: Οπότε εσύ είσαι η πολυπόθητη γυναίκα του Μενελάου;

ΕΛΕΝΗ: Ναι, αλλά δεν ξέρω για πόσο ακόμα...

ΤΕΥΚΡΟΣ: Γιατί το λες αυτό;

ΕΛΕΝΗ: Γιατί από όταν πέθανε ο Πρωτέας, ο Θεοκλύμενος για γυναίκα του με ζητάει, αλλά δεν θέλω να τον παντρευτώ, γιατί την τιμή μου πρέπει να διατηρήσω. Προσβολή για όλους θα ήταν...

ΤΕΥΚΡΟΣ: Σε καταλαβαίνω... Δεν είναι αυτό σωστό, δεν πρέπει να συμβεί... Δεν πρέπει να παντρευτείς τον Πρωτέα, να ατιμάσεις τον Μενέλαο και να επιβεβαιώσεις τις φήμες για εσένα... Πρέπει να σε βοηθήσω...

ΕΛΕΝΗ: Ευχαριστώ για την ευγένεια και την προθυμία σου, Όμως, για το δικό σου καλό πρέπει να φύγεις, διότι ο Θεοκλύμενος για κυνήγι έχει πάει και όταν γυρίσει και σε βρει εδώ, θα σε σκοτώσει, αφού Έλληνας δεν θέλει να πατάει στην Αίγυπτο, επειδή φοβάται μήπως με χάσει...

ΤΕΥΚΡΟΣ: Δεν χρειάζεται να ανησυχούμε. Έχω πλοίο στο λιμάνι μαζί με ναύτες και, αν τους εξηγήσουμε ποια είσαι

και ότι δεν φταις σε τίποτα, όλοι θα σε δεχτούν και δεν θα μας είσαι βάρος και ο Θεοκλύμενος δεν θα είναι πρόβλημα, αν φύγουμε γρήγορα. Θα σε πάω στην Σπάρτη και μετά θα βάλω πλήρη πάλι για την Κύπρο...

ΕΛΕΝΗ: Δεν ξέρω αν πρέπει να φύγω από εδώ... Με έφερε ο Ερμής και μου είπε να περιμένω εδώ, μέχρι να γυρίσει ο άντρας μου πίσω σε εμένα...

ΤΕΥΚΡΟΣ: Ο άντρας σου είναι μάλλον νεκρός ή τουλάχιστον αυτό λένε οι φήμες. Έλα τώρα μαζί μου και θα καταφέρεις να είσαι πάλι ξανά με την πολυαγαπημένη κόρη σου και να την παντρέψεις επιτέλους, αφού τόσο καιρό ανύπαντρη μένει... Θα καταφέρεις να εξηγήσεις σε όλους ότι δεν είναι όλα όπως φαίνονταν και κανένας δεν θα σε κατηγορήσει ξανά για τον θάνατο τόσων ανθρώπων...

ΕΛΕΝΗ: Αχ τι καλά! Θα μπορέσω εκτός από την κόρη μου να δω τη μητέρα μου, τη Λήδα, και τους αδερφούς μου!

ΤΕΥΚΡΟΣ: Ελένη, θα σε απογοητεύσω αλλά η μάνα σου δεν ζει πια, λόγω της ντροπής της για εσένα αυτοκτόνησε... και για τα αδέρφια σου υπάρχουν δύο φήμες για το τι τους έχει συμβεί... Η πρώτη λέει ότι και αυτά αυτοκτόνησαν, ενώ η άλλη λέει ότι άστρα έγιναν και θεούς τους ονομάζουν...

ΕΛΕΝΗ: Τι άλλο θα τραβήξω η δόλια; Ποια άλλη κατάρα για εμένα θα πραγματοποιηθεί; Πόσο ακόμη θα αντέξω να ζω, ενώ όλοι πιστεύουν πως ευθύνομαι για όλες τις ψυχές που χάθηκαν στου Σκάμανδρου το ρέμα και πως προδότρα είμαι του ανδρός μου;

ΤΕΥΚΡΟΣ: Ελένη, μην είσαι τόσο απαισιόδοξη. Έχεις την ευκαιρία να δικαιολογηθείς σε όλους και κανείς δεν θα ρίχνει πια το φταίξιμο σε εσένα... Άφησε με να σε πάω στην Σπάρτη, θέλω να σε βοηθήσω και να δώσω έναν πιο ενδιαφέρον σκοπό στην ζωή μου απ' ό,τι απλά να πραγματοποιήσω έναν χρησμό, που μπορεί και να μην είναι αληθινός...

ΕΛΕΝΗ: Πρέπει να βιαστούμε, αν είναι να φύγουμε, ο Θεοκλύμενος από στιγμή σε στιγμή θα πλησιάζει. Περιμένε με, λίγο τα πράγματά μου να μαζέψω. Θα κάνω όσο πιο γρήγορα μπορώ. Μετά θα πάω να αποχαιρετήσω τον Πρωτέα και έτοιμοι θα είμαστε να φύγουμε... Πήγαινε στο λιμάνι και εγώ θα έρθω σύντομα.

ΤΕΥΚΡΟΣ: Εντάξει, Ελένη, στο καράβι θα πάω, να εξηγήσω στους ναύτες ότι ένοχη δεν είσαι. Αα και πρόσεχε μην σε δει κανείς να βιάζεσαι πολύ, γιατί, ναι μεν, η Θεονόη δεν μπορεί να τους ειδοποιήσει αλλά εύκολα μπορεί να σε υποπτευθούν.

ΕΛΕΝΗ: *(στο καράβι)*
Γρήγορα πρέπει να βιαστούμε, διότι η Θεονόη πέθανε και αγγελιοφόρος στάλθηκε στον Θεοκλύμενο να έρθει πιο γρήγορα. Συμφώνησαν όλοι

να έρθω μαζί σας;

- ΤΕΥΚΡΟΣ: Μόλις τους εξήγησα, ομόφωνα ήταν η απάντηση, κανένας δεν μου αρνήθηκε. Γρήγορα ναύτες! Στις θέσεις σας καθίστε, τα κουπιά σας πιάστε στο χέρι, δύναμη βάλτε! Κοίτα, Ελένη, πού βρίσκεται η ακτή, σε φοινικικό πλοίο ανέβηκες... Άου!
- ΕΛΕΝΗ: Ααα! Ποιος τόλμησε με βέλος τον Τεύκρο να χτυπήσει; Θεοί, παρακαλώ, σώστε τον! Δεν πρέπει να πεθάνει κι αυτός... Ναύτες, αφήστε το κουπί και δείτε: ο αρχηγός σας ετοιμοθάνατος είναι... Κάποιος άσπλαχνος τον πέτυχε με ένα βέλος... Κρατήστε τον σωστά, να ξεψυχήσει με ηρεμία... Εγώ, στο κατάστρωμα θα ανέβω, γιατί να βλέπω δεν αντέχω...
- ΕΡΜΗΣ: Ελένη, χαιρετίσματα σου στέλνουν από τον Όλυμπο. Με θυμάσαι; Ο Ερμής είμαι, ο αγγελιοφόρος των θεών. Ήρθα εδώ, για να σου μιλήσω και την ψυχή του Τεύκρου να πάρω στον Άδη. Οι ναύτες δεν μπορούν να μας δουν, θρηνούν και βλέπουν πως κι εσύ το ίδιο κάνεις... Αν απορείς, τον Τεύκρο τον σκότωσε ο Θεοκλύμενος... Την στιγμή που φεύγατε, γύρισε απ' το κυνήγι, είδε το πλοίο κοντά στην ακτή και διέκρινε εσένα. Τα βέλη του, που τα είχε και πρόχειρα από το κυνήγι, πήρε και έριξε ένα στην τύχη και, είτε το πιστεύεις είτε όχι, τον Τεύκρο πέτυχε... Ήταν γραφτό του να πεθάνει! Καμιά αλλαγή δεν μπορεί να γίνει σε ό,τι ήδη έγινε... Ο Μενέλαος σε ένα έρημο νησί ήταν τόσο καιρό με το είδωλο σου και τους ναύτες του αλλά την στιγμή που έφυγες από την Αίγυπτο, το είδωλο τα πάντα εξήγησε στον Μενέλαο... και του είπε πως με τον Τεύκρο φεύγεις από την Αίγυπτο και ξανάγινε αιθέρας... και ο Μενέλαος νόμισε ότι τον πρόδωσες... και δεν άντεξε την σκέψη και έδεσε πέτρα πάνω του... και πνίγηκε στον βυθό του Αιγαίου... Η κόρη σου, η Ερμιόνη, τον χαμό του πατέρα της έμαθε και πέρασε θηλιά γύρω από το λαιμό της λόγω της θλίψης της... Τα νέα, όπως βλέπεις, ταξιδεύουν γρήγορα... Θυμάσαι, που σου είπα να περιμένεις στην Αίγυπτο τον άντρα σου πριν είκοσι χρόνια; Παράκουσες την συμβουλή μου και κανένας δεν έχει μείνει τώρα ζωντανός... Αντίο τώρα, γιατί έχω και άλλες υποχρεώσεις...
- ΕΛΕΝΗ: Τίποτα άλλο δεν θα αντέξω... Στον Άδη είναι το καλύτερο να πάω.... Άντρας, μητέρα και παιδιά, όλοι έχουν πεθάνει. Για ποιο σκοπό να συνεχίσω εγώ να ζω; Για ποιον άνθρωπο; Και αν ζήσω, με ποιο συναίσθημα θα ζω συνέχεια; Με ντροπή και τύψεις θα περάσω την ζωή μου... Δεν αξίζει! Καλύτερα ας πεθάνω και όλα τα υπόλοιπα θα βρουν τον δρόμο τους... Ας κάτσω εδώ, στην άκρη του πλοίου, και μόλις νιώσω έτοιμη, να πέσω μέσα στο νερό..., το καράβι να με χτυπήσει... και να πνίγω... Τώρα, που τη ζωή μου ξανασκέφτομαι, ένα συμπέρασμα μπορώ να βγάλω: η ζωή συνεχίζεται ό,τι και αν γίνει..., όσοι και αν πεθάνουν... και κάθε ιστορία μπορεί να πάρει και την πιο αναπάντεχη τροπή, είτε καλή είτε κακή.. Και τώρα... αντίο κόσμε...

Γρηγοράτου Αλεξία

- ΕΛΕΝΗ: Να ο Νείλος με τις όμορφες νεράιδες,
που αυτός κι όχι βροχή του Δία μουσκεύει
τους κάμπους της Αιγύπτου, όταν τα χιόνια λιώνουν.
Μα τι είναι αυτό που τα γαλήνια νερά του ταράζει;
Κάνα διψασμένο ζώο ή μήπως κάνας εργάτης;
Γυναίκα μοιάζει στην όψη αλλά με θεία ομορφιά.
Αν θνητή είναι τότε η Αφροδίτη την προίκισε,
και αν όχι τότε είναι σίγουρα δημιούργημά της.
- ΝΥΜΦΗ: Ποιος είναι εκεί; Όποιος και αν είσαι μην κρύβεσαι.
Εμφάνισου. Το θάρρος δώρο είναι ιερό και όμως
πολλοί το αμελούν.
- ΕΛΕΝΗ: Σωστά τα λες! Ελένη το όνομά μου. Τιμή μου θα ήταν αν σε γνώριζα.
- ΝΥΜΦΗ: Νύμφη του Νείλου είμαι. Από τις αδελφές μου χωρίστηκα και βρέθηκα
στην Αίγυπτο. Στην επιστροφή μπορεί να γυρίσω μαζί τους.
Εσύ πως βρέθηκες εδώ; Αιγύπτια δεν πρέπει να είσαι.
Μήπως νύφη του Θεοκλύμενου είσαι; Ή την Ειδώ,
την ξακουστή Θεονόη, ψάχνεις για να σου πει τα μελλούμενα;
- ΕΛΕΝΗ: Ελληνίδα είμαι. Αιτία του Τρωικού πολέμου με νομίζουν.
Ήμουν το δώρο της Κύπριδας στον Πάρη για να με πάρει μαζί του.
Η Ήρα όμως, που ποτέ της δεν έμαθε να χάνει, το είδωλό μου
έστειλε στην Τροία και πόλεμος ξεκίνησε για το όνομά μου.
Σ' αυτή τη χώρα ο ψυχοπομπός Ερμής με έφερε...
Αχ, απαράβατη η εντολή του Δία...
Ο Πρωτέας – που βασιλεύει εδώ με τη γυναίκα του Ψαμάθη –
να με φυλάει, τον γάμο μου να κρατήσω αγνό.
- ΝΥΜΦΗ: Και ποια η καταγωγή σου;
- ΕΛΕΝΗ: Κόρη του Τυνδάρεως – του βασιλιά της Σπάρτης – και της Λήδας είμαι.
Μία φήμη λέει όμως ότι πατέρας μου είναι ο Δίας.
Άντρας μου είναι ο Μενέλαος, γιός του Ατρέα και αδελφός του Αγαμέμνονα.
Ακόμα τον περιμένω να γυρίσει και για την Ελλάδα μαζί να τραβήξουμε
το όνομά μου καθάριο να γίνει και πάλι.
- ΝΥΜΦΗ: Πικρά τα λόγια σου Ελένη. Ποιες φήμες σε βαραίνουν;
- ΕΛΕΝΗ: Προδότρα με λογιάζουνε του αντρός μου
κι αιτία για να μπλέξουνε σε μέγα πόλεμο οι Έλληνες.
- ΝΥΜΦΗ: Σοφοί είναι οι θεοί και ποτέ μην τους αμφισβητήσεις.
Κάτι παραπάνω ξέρουν αυτοί από τους θνητούς.
Ο ζυγός πάντα ισορροπεί και τα κακά εξαλείφονται, αν το θέλει και η μοίρα.
- ΕΛΕΝΗ: Η δική μου έχει καιρό να με ευνοήσει. Ακόμα και εδώ, μακριά από τις μάχες,
οι κατάρες με ακολουθούν.
- ΝΥΜΦΗ: Ποια κακά σου έφερε η Αίγυπτος;
- ΕΛΕΝΗ: Τώρα που πέθανε ο Πρωτέας, στο θρόνο ανέβηκε ο γιός του,
ο Θεοκλύμενος, και για γυναίκα του με θέλει.
ΙΚέτισσα προσπέφτω στο μνήμα του νεκρού του πατέρα
προσπαθώντας να κρατήσω καθάρια την τιμή μου.

ΝΥΜΦΗ: Καμήνη Ελένη, θύμα συμφερόντων έχεις πέσει...
 Η αλήθεια όμως θα φανεί και ο χρόνος θα σε δικαιώσει.

Δάγλα Βικτωρία

ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑ: Μα ποια είσαι εσύ που ξεπροβάλλεις
 εδώ στα ανάκτορα του βασιλιά Πρωτέα ;
 Η ενδυμασία σου μόνο Αιγύπτια δεν θυμίζει.

ΕΛΕΝΗ: Είμαι η Ελένη ,
 η κόρη του Τυνδάρεως και της Λήδας.
 Βέβαια, σύμφωνα με την παράδοση,
 είμαι κόρη του Δία.

ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑ: Και από πού μας έρχεσαι;

ΕΛΕΝΗ: Πατρίδα μου είναι η ξακουστή Σπάρτη.

ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑ: Και πώς βρέθηκες εδώ;
 Ήταν δικό σου θέλημα ή των θεών;

ΕΛΕΝΗ: Θέλημα των θεών φυσικά!
 Οι τρεις θεές, η Αφροδίτη, η Ήρα και η Αθηνά
 ανταγωνίζονταν στην ομορφιά. Κριτής ήταν ο Πάρης.

ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑ: Και τι αποφάσισε;

ΕΛΕΝΗ: Την Αφροδίτη, γιατί του έταξε ως έπαθλο εμένα...

ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑ: Και γιατί είσαι εδώ τότε και όχι στην Τροία;

ΕΛΕΝΗ: Η Ήρα οργίστηκε και όταν ήρθε ο Πάρης στη Σπάρτη,
 δεν του δίνει εμένα, αλλά το είδωλό μου.
 Εγώ τότε, μεταφέρομαι από τον Ερμή εδώ.

ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑ: Μου φαίνονται πολύ περίεργα αυτά που ακούω.
 Και ο πόλεμος τότε γιατί έγινε;
 Εσύ ήσουν δηλαδή η πρόφαση;

ΕΛΕΝΗ: Ναι, γιατί η πραγματική αιτία
 ήταν το σχέδιο του Δία.

ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑ: Δηλαδή; Τί εννοείς;

ΕΛΕΝΗ: Για να ξαλαφρώσει η γη από το πλήθος των ανθρώπων
 και ο πιο μεγάλος άντρας, ο Αχιλλέας,
 να γίνει ξακουστός.

ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑ: Άρα, τόσοι Έλληνες και Τρώες χάθηκαν μάταια...

ΕΛΕΝΗ: Ακριβώς, και εγώ ακούω από παντού κατάρες,
 χωρίς να φταίω.

ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑ: Και ο άντρας σου πού βρίσκεται;

ΕΛΕΝΗ: Το μόνο που ξέρω είναι ότι είχε πάει με στρατό στην Τροία
 να με πάρει πίσω. Αυτό που με κρατά στη ζωή
 είναι η προφητεία του Ερμή, πως κάποια μέρα
 θα ξαναγυρίσω στην Σπάρτη.
 Τότε θα αποκατασταθεί και το όνομά μου...

ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑ: Εδώ όμως στην Αίγυπτο είσαι ασφαλής.

ΕΛΕΝΗ: Δεν θα το έλεγα, γιατί κάθε μέρα αντιμετωπίζω τις πιέσεις του Θεοκλύμενου να τον παντρευτώ. Έτσι, καταλήγω κάθε μέρα ικέτισσα στον τάφο του πατέρα του, του Πρωτέα...

ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑ: Πόσες δυστυχίες έχεις βιώσει...
Είδες τι βάσανα προκαλούν μερικές φορές οι θεοί!

Καραβά Αναστασία

ΤΑΞΙΔΙΩΤΗΣ: Ταξιδιώτης είμαι και κατάγομαι από μέρος μακρινό και η θαλασσοταραχή με ξέβρασε σε τούτο το μέρος. Αλήθεια, πού άραγε να βρίσκομαι;

ΕΛΕΝΗ: Στην Αίγυπτο, εδώ στη Φάρο, που βασιλεύει ο Πρωτέας με τη γυναίκα του, την Ψαμάθη, και τα παιδιά τους, Θεοκλύμενο και Ειδώ, η οποία όμως όταν έφτασε η ώρα του γάμου της αποκαλούνταν Θεονόη, καθώς μπορούσε και κατανοούσε όλα τα θεία.

ΤΑΞΙΔΙΩΤΗΣ: Σας ευχαριστώ πολύ για τις χρήσιμες πληροφορίες που μου δώσατε. Εσάς ποιο είναι το όνομα σας;

ΕΛΕΝΗ: Ελένη λέγομαι και ο δικός μου τόπος είναι η ξακουστή Σπάρτη. Πατέρας μου ο Τυνδάρεως και μητέρα μου η Λήδα. Όμως φήμες λένε ότι ο παντοδύναμος Δίας, σε κύκνο μεταμφιεσμένος έσμιξε δολερά με τη μητέρα μου και έτσι ίσως να είναι αυτός ο πατέρας μου.

ΤΑΞΙΔΙΩΤΗΣ: Φαίνεστε βασανισμένη και ταλαιπωρημένη. Μα τι σας συμβαίνει;

ΕΛΕΝΗ: Ξένε, τα βάσανά μου θα σου εξιστορήσω. Οι τρεις θεές, η Αφροδίτη, η Αθηνά και η Ήρα πήγαν σε μια σπηλιά, για να κρίνει ο Πάρης ποια ήταν η ομορφότερη. Όμως την ομορφιά μου τάζοντάς του η Αφροδίτη κέρδισε το βραβείο. Έπειτα, ο Πάρης φτάνει γοργά στη Σπάρτη, για να με κερδίσει, όμως δεν έμελλε να γίνει αυτό. Η οργισμένη Ήρα εμπόδισε τον γάμο μου με εκείνον δίνοντας στον Πάρη το είδωλό μου φτιαγμένο από αιθέρα. Αυτός όμως θαρρούσε πως με είχε στα αλήθεια. Μετά οι γνώμες του Δία σήκωσαν πόλεμο ανάμεσα στους Έλληνες και τους Τρώες που είχαν βραβείο παλικαριάς, όχι εμένα αλλά το όνομά μου. Με πήρε έτσι ο Ερμής μέσα σε θαμπή νεφέλη και με έφερε εδώ στου Πρωτέα τα σπίτια που ήταν γνωστικός και αγνό τον γάμο μου για τον Μενέλαο θα κρατούσα. Τώρα όμως βρίσκομαι εδώ και ο δόλιος μου ο άντρας πήγε με στρατό στην Τροία, για να με πάρει πίσω. Κι έχουν χαθεί πλήθος ψυχές για εμένα και ενώ τόσα πάθη τράβηξα, ακούω από παντού κατάρες, προδότρα του αντρός μου με λογιάζουνε και αιτία πολέμου.

ΤΑΞΙΔΙΩΤΗΣ: Πώς άραγε κατάφερες και άντεξες ως τώρα τα δεινά σου;

ΕΛΕΝΗ: Ο Ερμής αυτόν τον λόγο μου είπε, ότι εγώ στη Σπάρτη θα ζήσω πάλι με τον άντρα μου, αφού θα μάθει ότι δεν πήγα ποτέ στην Τροία στο κρεβάτι κάποιου ξένου. Κι όσο ο Πρωτέας ζούσε, κανείς για γάμο δε μιλούσε τώρα όμως που πέθανε, ο γιος του θέλει να με παντρευτεί. Γι' αυτό τον άντρα μου τιμώντας, στου Πρωτέα το μνήμα προσπέφτω ικέτισσα, καθαρή να κρατήσει την τιμή μου. Γιατί αν κακό όνομα έχω στην Ελλάδα, το σώμα μου η ντροπή να μη μολύνει.

Κοκορομύτης Γιώργος

- ΤΕΥΚΡΟΣ: Άα!*
 Θεοί, ποιαν όψη αντίκρισα; Κοιτάζω
 την πολυμίσητη θωριά κακούργας
 γυναίκας, που ξεκλήρισε κι εμένα
 κι όλους τους Αχαιούς. Άμποτε να 'χεις
 την έχθρα των θεών που τόσο μοιάζεις
 με την Ελένη. Κι αν σε ξένη χώρα
 δε βρισκόμουν, με τούτη τη σαΐτα
 που αλάθρευτα χτυπά θ' αφανιζόσουν,
 για να γευτείς αυτή τη χάρη, αφού είσαι
 παρόμοια με του Δία τη θυγατέρα.
- ΕΛΕΝΗ: Ποιος νομίζεις πως είσαι; Με ποιο δικαίωμα, εσύ, ένας ξένος,
 θα αναφερθείς για το πρόσωπό μου με τέτοια λόγια;
 Αν επιθυμείς οποιαδήποτε βοήθεια από τον άρχοντα αυτού του τόπου,
 μέλλοντα συζύγου μου, θα μου φέρεσαι καλύτερα.
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Έσφαλα· η οργή με συνεπήρε
 πιότερο απ' όσο θα 'πρεπε. Άλλά εσύ κι η Ελένη μοιάζετε σαν δυο σταγόνες
 νερό και η Ελλάδα βαθιά μισεί, να ξέρεις, την Ελένη·
 συχώρα με, κυρά, γι' αυτά τα λόγια.
- ΕΛΕΝΗ: Ποιος είσαι και από ποια χώρα εδώ φτάνεις;
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Ένας από τους Έλληνες τους δόλιους.
- ΕΛΕΝΗ: Γι' αυτό λοιπόν δε στέργεις την Ελένη.
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Γι' αυτό..., αλλά σε παρακαλώ μην αναφέρεις ξανά
 το όνομά αυτής της κακούργας.
- ΕΛΕΝΗ: Καθόλου κακούργα δεν είναι. Είναι η μόνη που δεν έφταιξε σε τίποτα.
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Κυρά, κάποιο λάθος κάνεις. Λανθασμένες πληροφορίες σου έδωσαν.
 Η Ελένη ήταν εκείνη που έφυγε με τον Πάρη στην Τροία,
 εξαιτίας της έγινε πόλεμος, εξαιτίας της αφανίστηκαν τόσο άνθρωποι.
 Η Ελένη είναι η αιτία του κακού.
- ΕΛΕΝΗ: Το όνομα της Ελένης, όχι η ίδια η Ελένη.
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Τι εννοείς;
- ΕΛΕΝΗ: Η πραγματική Ελένη είναι αυτή που βλέπεις μπροστά σου.
 Εγώ είμαι η αληθινή Ελένη!
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Εσύ είσαι η Ελένη; Δηλαδή, εξαιτίας σου χάθηκε ο αδελφός μου;
 Εξαιτίας σου εγώ τριγυρνάω σαν την άδικη κατάρα,
 διωγμένος απ' την πατρίδα μου; Θα σε σκοτώσω!
- ΕΛΕΝΗ: Μακριά μου! Μη με αγγίζεις! Ναι, εγώ είμαι η Ελένη,
 αλλά ποτέ δεν πήγα στην Τροία! Το όνομά μου, το είδωλό μου,
 το δημιούργημα της Ήρας πήγε στην Τροία. Εμένα,
 ο Ερμής με έφερε εδώ, στην Αίγυπτο.
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Πώς; Μου λες πως όλα έγιναν για έναν ίσκιο; Δεν μπορεί! Είναι αδύνατο!

- ΕΛΕΝΗ: Το ξέρω, όλοι μας πέσαμε θύματα του δόλου των θεών...
Μα, πες μου πώς είναι ο άνδρας μου, ο Μενέλαος; Ζει ή πέθανε;
Η οικογένειά μου; Δεκαεφτά ολόκληρα χρόνια έχω να τους δω...
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Δυστυχώς δεν σου έχω καλές ειδήσεις,
νεκρό τον έχουν στην Ελλάδα,
πως πνίγηκε στη θάλασσα κι εκείνος κι ο ίσκιος.
Κανείς δεν τους είδε ξανά.
Όσο για τη μητέρα σου και τα αδέρφια σου, λυπάμαι, αλλά...
- ΕΛΕΝΗ: Μη συνεχίζεις! Τίποτα δε μετράει πια...
Ο άντρας μου χάθηκε...εξαιτίας μου...(ξεσπάει σε λυγμούς)
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Μη μιλάς έτσι κυρά, δεν μπορεί να σε αφήσουν έτσι οι θεοί!
Ούτως ή άλλως, δεν είναι σίγουρος ο χαμός του Μενελάου...
- ΕΛΕΝΗ: Ναι... Ίσως...Ίσως έχεις δίκιο... Πες μου τώρα, τι ζητάς απ' τη χώρα αυτή;
- ΤΕΥΚΡΟΣ: *Σκοπός μου που ήρθα στο παλάτι ετούτο
είναι να βρω τη μάντισσα Θεονόη·
βοήθησέ με εσύ μαντείες να πάρω
με πρίμο αγέρι πώς θα ταξιδέψω,
στη θαλασσόζωση να φτάσω Κύπρο,
που με χρησμό με πρόσταξεν ο Φοίβος
μια πόλη εκεί να ιδρύσω κατοικώντας
και να την ονομάσω Σαλαμίνα,
το πατρικό νησί μου έτσι τιμώντας.*
- ΕΛΕΝΗ: *Θα σ' οδηγήσει το ίδιο το ταξίδι·
μα φύγε, ξένε, γρήγορα απ' τη χώρα,
ο γιος πριν σ' αντικρίσει του Πρωτέα
που βασιλεύει εδώ· πήγε κυνήγι
με τα σκυλιά του· κι όποιον θα πετύχει
Έλληνα τον σκοτώνει, γιατί γυναίκα του με θέλει
και φοβάται μη με πάρει ο Μενέλαος.*
- ΤΕΥΚΡΟΣ: *Γυναίκα, μίλησες σωστά· μακάρι
τη χάρη σου οι θεοί να ξεπληρώσουν.
Τελικά καμία σχέση δεν έχεις με όσα λέγονται για εσένα.
Καλό να βλέπεις πάντα!*

*τα πλάγια γράμματα είναι από το κείμενο του βιβλίου

Ιερωνυμάκη Ζαμπέτα

- ΕΛΕΝΗ: Γιατί δυστυχισμένε, όποιος και να'σαι, μ' αποστράφηκες έτσι και μου δείχνεις
μίσος για τα δεινά που 'φερε κείνη;
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Έσφαλα, η οργή με συνεπήρε πióτερο απ' όσο θα πρέπει. Η Ελλάδα βαθιά μισεί,
να ξέρεις, την Ελένη συγχώρα με, κυρά, γι' αυτά τα λόγια.
- ΕΛΕΝΗ: Ποιος είσαι και από ποια χώρα εδώ φτάνεις;
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Ένας από τους Έλληνες τους δόλιους.

- ΕΛΕΝΗ: Και γιατί με κακοχαρακτηρίζεις έτσι; Είσαι Έλληνας και δεν το γνωρίζεις αλλά εγώ, η Ελένη, ποτέ δεν επήγα στην Τροία. Παρά η Ήρα ως τιμωρία για τον Πάρη, επειδή διάλεξε την Αφροδίτη, με έφερε εδώ και εκείνος πήρε μόνον μια σκιά.
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Ώστε εσύ είσαι πράγματι η Ελένη, δεν έσφαλα. Κακούργα, τι γυρεύεις εδώ; Πού είναι ο άντρας σου; Καιρό τώρα έχουν να τον δουν στην Ελλάδα.
- ΕΛΕΝΗ: Ο άντρας μου δεν ξέρω πού είναι. Εγώ εδώ στην Αίγυπτο κατοικώ πολλά χρόνια. Περιμένω τον Μενέλαο να έρθει και να με πάρει. Μη γελιέσαι. Εγώ ποτέ δεν πήγα στην Τροία! Πρέπει να με πιστέψεις!
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Τι είναι αυτά που λες; Με έχεις τόσο αφελή, ώστε να πιστέψω τα λεγόμενά σου; Και ψέματα μη μου λες! Πες μου πού είναι ο Μενέλαος και ίσως να σε αφήσω να ζήσεις...
- ΕΛΕΝΗ: Σου ξαναλέω, όπως και πριν, δεν γνωρίζω πού είναι. Και αν ήμουν στη θέση σου, θα έφευγα από αυτόν τον τόπο γρήγορα. Ο βασιλιάς δεν συμπαθεί τους Έλληνες και αν σε δει θα σε σκοτώσει.
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Μου λες αλήθεια; Ή το λες μόνο για να γλυτώσεις;
- ΕΛΕΝΗ: Αν δεν με πιστεύεις, πήγαινε αλλά μη λες ότι δεν σε προειδοποίησα.
- ΤΕΥΚΡΟΣ: Πηγαίνω αλλά αν σε ξαναδώ, δεν πρόκειται να την ξαναγλυτώσεις. Οι θεοί είναι δίκαιοι και αν δεν σε σκοτώσω εγώ, θα το κάνει κάποιος άλλος. Μετά από όσα έκανες, ο θάνατος είναι ελαφριά τιμωρία...

Σαράντη Θεοδώρα

Α΄ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

Δημιουργικές εργασίες

1. Παρακολουθήσαμε το Μενέλαο να φθάνει κι αυτός έξω από το παλάτι του Πρωτέα και προσπαθώντας να καταλάβει πού βρίσκεται να μας δίνει πληροφορίες για τον εαυτό του, μέχρι τότε που συναντάει τη Γερόντισσα. Ας υποθέσουμε ότι ο Μενέλαος συναντάει από την αρχή τη Γερόντισσα ή κάποιον πορτιέρη... Να γράψετε το διάλογο ανάμεσά τους, έτσι όπως τον φαντάζεστε εσείς. (Για παράδειγμα, μπορεί ο «πορτιέρης» να δίνει περισσότερες ή λιγότερες πληροφορίες για την Ελένη και ο Μενέλαος να παρουσιάζεται λιγότερο αφελής κι απλοϊκός και με πιο ηρωικό χαρακτήρα...)
2. Αν δεν σας ικανοποιεί ο Μενέλαος όπως παρουσιάζεται μετά τη στιχομυθία με τη Γερόντισσα, να γράψετε εσείς έναν άλλο μονόλογο έτσι όπως τον φαντάζεστε.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Σας παρακαλώ, αφήστε με να μπω στο παλάτι... Ικέτης σας προσπέφτω για λίγο φαγητό. Έχω στη ζωή μου δει τη φρίκη του πολέμου, έχω διαβεί επικίνδυνα μονοπάτια, έχασα ό,τι πολυτιμότερο είχα στη ζωή και μετά την Τροία δε μπορώ πια να εξασφαλίσω ένα πλήρες γεύμα. Χρόνια τώρα ταλαίπωρος στις θάλασσες...

ΦΥΛΑΚΑΣ: Είσαι Έλληνας;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Ναι! Γιατί ενδιαφέρεστε για την καταγωγή μου;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Δεν είστε ευπρόσδεκτοι εδώ!

ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Γιατί;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Ο τόπος τούτος μονάρχη έχει, όπως όλοι οι άλλοι. Θεοκλύμενος τ' όνομά του και πριν από καμιά εικοσαριά χρόνια ο φτερωτός Ερμής μια γυναίκα έφερε στον πατέρα του, τον Πρωτέα, για να την προστατέψει από το θέλημα της Αφροδίτης. Η γυναίκα ονομαζόταν Ελένη και καταγόταν από τη Σπάρτη. Ο Πρωτέας ήταν ευσεβής και δεν την πείραξε, μα πρόσφατα πέθανε... Από την άλλη, ο γιος του επιθυμεί να την κάνει γυναίκα του και δε θέλει να έρθει ο άνδρας της να του την πάρει, γι' αυτό και σκοτώνει όποιον Έλληνα βρίσκει... Τώρα φύγε!

ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Σε παρακαλώ! Άσε με να περιμένω, γιατί έχω κι άλλους να θρέψω. Να! Θα κρυφτώ εδώ πίσω από το βάζο κι αν ο αφέντης μού φανεί καλός κι αυτόν θα ικετεύσω. Αν είναι, όμως, όπως εσύ λες, κρυφά θα το σκάσω, χωρίς να με πάρει είδηση...

Καρανικήτας Αννίβας

ΜΕΝΕΛΑΟΣ:

Αχ συμφορά μου,
τι κακό με βρήκε πάλι
τον ταλαίπωρο βασιλιά...
Από τα ανάκτορα,
βρέθηκα στην Τροία
να πολεμώ για την γυναίκα μου...
Δέκα χρόνια οδηγούσα πλήθος ανδρών
από μάχη σε μάχη.
Πολλοί χάθηκαν στου Σκάμαντρου τις όχθες.
Μέχρι που οι θεοί έδωσαν
να κατακτήσουμε την Τροία
κι εγώ να πάρω πίσω την Ελένη.
Ο δρόμος του νόστου όμως
ήταν γεμάτος δυσκολίες...
Ο Ποσειδώνας συντάρασσε τα άγρια κύματα
και οι ναύτες πολλές φορές λύγιζαν.
Ώσπου το καράβι έγινε συντρίμμα
και αντί να βρεθώ στην πατρίδα μου,
ο δύστυχος, στέκομαι ανήμπορος εδώ
και ακούω αλλοφροσύνες.
Μα πώς είναι δυνατόν να πιστέψω
πως η Ελένη, η γυναίκα μου,
βρίσκεται εδώ;
Σίγουρα η γερόντισσα έχει χάσει τα λογικά της...

Άλλωστε, δεν έχει δει και ποτέ την Ελένη,
για να ξέρει πώς είναι.
Και είναι δυνατόν να είναι αυτή η γνωστική
και όλοι εμείς Αχαιοί και Τρώες οι αλλόφρονες;
Όχι, βέβαια!
Είναι δυνατόν να γελαστούμε
τόσοι ξακουστοί άντρες,
εγώ, ο αδερφός μου Αγαμέμνονας,
ο περίτρανος Αχιλλέας,
ο πολυμήχανος Οδυσσέας...;
Ας γελάσω...!
Όμως, ας μην χάνω άλλο το χρόνο μου
με τις ανοησίες μιας γριάς.
Πρέπει να βρω αμέσως
τον βασιλιά της χώρας να με βοηθήσει.
Είμαι κι εγώ βασιλιάς
και θα κάνω το χρέος μου,
απέναντι στους ναύτες μου
και την γυναίκα μου.
Ας χτυπήσω γρήγορα την πόρτα.
Πρέπει να δω αμέσως
τον βασιλιά!

Καραβά Αναστασία

Β΄ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ**Δημιουργικές εργασίες 1^η - 10^η**

1. Στην 1^η σκηνή του β΄ επεισοδίου γίνεται η πρώτη αναγνώριση του Μενέλαου από την Ελένη. Ο Μενέλαος όμως αρνείται να δει στη γυναίκα που έχει απέναντί του το πρόσωπο της συζύγου του, της δικιάς του Ελένης... Να γράψετε έναν άλλο διάλογο ανάμεσα στο Μενέλαο και την Ελένη, ώστε η αναγνώριση των δυο ηρώων να είναι αμοιβαία και να μην απαιτείται η άφιξη του Αγγελιαφόρου με την είδηση της άρσης του ειδώλου... Μπορείτε, αν θέλετε, να χρησιμοποιήσετε κάποια σημάδια ως αποδείξεις για την αναγνώριση, όπως έγινε με την αναγνώριση Οδυσσέα-Πηνελόπης στην Οδύσσεια.
2. Στην 4^η σκηνή του β΄ επεισοδίου η Ελένη ικετεύει τη Θεονόη να μη μαρτυρήσει στον αδελφό της τον ερχομό του Μενέλαου. Αν ο μονόλογος αυτός δεν σας ικανοποιεί, μπορείτε να γράψετε εσείς έναν δικό σας με τα δικά σας επιχειρήματα.
3. Ας υποθέσουμε τώρα ότι στην 4^η σκηνή η Ελένη ικετεύει τη Θεονόη να μιλήσει στο Θεοκλύμενο, με σκοπό να τον πείσει να δώσει με τη θέλησή του την Ελένη πίσω στο Μενέλαο, που βρίσκεται ναυαγός στην Αίγυπτο... Έχοντας στο μυαλό σας, λοιπόν, μια πιο ειλικρινή Ελένη, η οποία δεν χρησιμοποιεί το δόλο για να πετύχει το σκοπό της, να γράψετε έναν μονόλογο ή ίσως και διάλογο, αν πιστεύετε ότι συμμετέχει και η Θεονόη, όπου φαίνεται η προσπάθειά της αυτή.
4. Ας υποθέσουμε τώρα ότι στην 4^η σκηνή ο Μενέλαος προσπαθεί κι αυτός με το δικό του τρόπο να πείσει τη Θεονόη να τους βοηθήσει λέγοντας την αλήθεια στον αδελφό της σχετικά με τον ερχομό του Μενέλαου και προσπαθώντας να τον πείσει να δώσει την Ελένη πίσω στο σύζυγό της, που βρίσκεται ναυαγός στην Αίγυπτο... Με βάση αυτή την υπόθεση, λοιπόν, να γράψετε έναν μονόλογο ή ίσως και διάλογο, αν πιστεύετε ότι συμμετέχει και η Θεονόη, όπου φαίνεται η προσπάθειά του αυτή.
5. Στο τέλος της 4^{ης} σκηνής η Θεονόη γνωρίζοντας ότι η Ελένη και ο Μενέλαος έχουν δίκαιο αποφασίζει να πει την αλήθεια στον αδελφό της και να τον πείσει να δαμάσει το ερωτικό του πάθος για την Ελένη και να την αφήσει να φύγει... Για το λόγο αυτό να γράψετε έναν μονόλογο της Θεονόης, όπου φαίνεται η απόφασή της, ή ένα διάλογο με το Θεοκλύμενο, όπου προσπαθεί να τον πείσει. Από το σημείο αυτό η συνέχεια της υπόθεσης είναι στο χέρι σας... Αν η Θεονόη καταφέρει να πείσει το Θεοκλύμενο, πιθανώς δεν χρειάζεται σχέδιο απόδρασης των δύο ηρώων από την Αίγυπτο... Αν όμως η Θεονόη δεν πετύχει το στόχο της, τότε προχωρούμε στην 5^η σκηνή του β΄ επεισοδίου...

- ΜΕΝΕΛΑΟΣ:** Όχι, δεν είναι αλήθεια. Η γυναίκα μου τώρα βρίσκεται στη σπηλιά, όπου την άφησα και την οποία διέταξα να φρουρούν οι συμπολεμιστές μου.
- ΕΛΕΝΗ:** Η γυναίκα αυτή που βρήκες στην Τροία και έφερες μαζί σου ως την Αίγυπτο δεν είναι η πραγματική Ελένη.
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ:** Αποκλείεται! Δεν πρόκειται να πιστέψω μία ξένη...
- ΕΛΕΝΗ:** Ξένη είναι η γυναίκα που πήρες από την Τροία. Δεν είναι παρά ένα είδωλο πλασμένο από τους θεούς, με σκοπό να με αντικαταστήσει στην Τροία.
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ:** Δηλαδή, λες ότι η Ελένη ποτέ δεν πήγε στην Τροία μαζί με τον Πάρη;
- ΕΛΕΝΗ:** Ακριβώς! Ποτέ δεν πήγα στην Τροία. Αντιθέτως, ο Ερμής ήρθε και με πήρε από το παλάτι μας στη Σπάρτη και με έφερε εδώ, στο παλάτι του Πρωτέα.
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ:** Γιατί; Γιατί σε έφερε εδώ; Γιατί δεν έμαθα ποτέ τίποτα;
- ΕΛΕΝΗ:** Οι θεοί με έφεραν εδώ, για να με προστατεύσει και να με φιλοξενήσει μέχρι τη λήξη του Τρωϊκού πολέμου ο γνωστός και έντιμος βασιλιάς Πρωτέας. Θεώρησαν πως θα ήμουν πιο ασφαλής εδώ παρά στην Τροία με τον Πάρη. Τουλάχιστον, αυτό συνέβαινε έως ότου πέθανε ο Πρωτέας και βασιλιάς έγινε ο Θεοκλύμενος, ο γιος του, ο οποίος κάνει ό,τι είναι δυνατόν, για να με πείσει να τον παντρευτώ και να σε ξεχάσω.
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ:** Όσα λες ακούγονται άσχημα και λυπητερά, αλλά είναι δύσκολο να σε πιστέψω
- ΕΛΕΝΗ:** Ακόμα, πιστεύεις ότι η γυναίκα που βρίσκεται στη σπηλιά είναι η πραγματική Ελένη; Οι μόνες ομοιότητες που μοιράζεται αυτή με την πραγματική Ελένη αφορούν την εξωτερική της εμφάνιση. Αντιθέτως, εγώ είμαι η Ελένη τόσο στην εμφάνιση όσο και στο χαρακτήρα. Δεν της μοιάζω απλώς. Ξέρω ό,τι ξέρει, πιστεύω ό,τι πιστεύει, θυμάμαι ό,τι έχει ζήσει και φέρομαι όπως φέρεται...
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ:** Αν όντως είσαι η Ελένη, απόδειξέ το. Πες μου κάτι, που μόνο εκείνη και εγώ θα ξέραμε...
- ΕΛΕΝΗ:** Ωραία, λοιπόν. Θυμάσαι εκείνη τη φορά που είχες τραυματιστεί σοβαρά στο δεξιό σου ώμο; Θυμάσαι πόσο πολύ είχα ανησυχήσει και πόσο πολύ σε φρόντιζα; Μήπως έχεις ξεχάσει πόσες νύχτες είχα μείνει ξύπνια, προκειμένου να σου προσφέρω όποια βοήθεια ενδεχομένως θα χρειαζόσουν;
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ:** Το συμβάν αυτό θα το ήξερε ο οποιοσδήποτε. Το ξέρουν ήδη όλοι οι υπηρέτες του παλατιού μου.
- ΕΛΕΝΗ:** Ναι, αλλά θα ήξερε η Ελένη που έχεις στη σπηλιά σου ότι κάτω από το στρώμα του κρεβατιού μας έχεις κρύψει μέσα σε ένα μικρό κασελάκι έναν πολύτιμο λίθο που σου είχαν προσφέρει σε μία από τις εκστρατείες σου και που δε θες κανείς να σου πάρει;
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ:** Ωω! Μα είναι αλήθεια! Είσαι πράγματι η Ελένη. Μόνο εσύ θα μπορούσες να γνωρίζεις αυτό το μυστικό. Πώς δε σε πίστεψα νωρίτερα;
- ΕΛΕΝΗ:** Δεν πειράζει. Ας μη σκεφτόμαστε τα παλιά. Δεν υπάρχει χώρος για στεναχώριες τώρα που ξαναβρεθήκαμε.

Κασιούμη Παρασκευή

- ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ** Ποιος είναι εκεί και προσπαθεί τη θύρα να περάσει; Ποιος μωρός ετόλμησε ετούτο το
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΥ:** παλάτι με τέτοια ορμή να πλησιάσει και τώρα την πόρτα να διαβαίνει; Είναι ζητιάνος, κλέφτης, ταραχοποιός που από την πόλη έρχεται; Μήπως ξένος, ναυαγός, που από τη

θάλασσα ήρθε ή μήπως είναι Έλληνας που την Ελένη ψάχνει; Όποιος κι αν είναι, τώρα θα τον παρακολουθήσω να δω ποιες είναι οι βλέψεις του, ποιος ο σκοπός του...

Ωστόσο, να! Η πορτιέρισα τον σταματά, τον διώχνει... Εκείνος αντιδρά... Κάτι του λέει... Εκείνος απαντά κάπως ταραγμένος... Φεύγει σκεπτικός... Όχι, σταματά, κοιτάζει πίσω του, βλέπει ότι η πορτιέρισα έχει φύγει... Μπαίνει μέσα και... Ωωω!!! Αυτό που φοβόμουν, πλησιάζει την Ελένη... Πρέπει να τρέξω να ειδοποιήσω τους φρουρούς... Πρέπει να πιάσουμε έναν Έλληνα...

Ενώ ο αξιωματικός ετοιμαζόταν να κάνει πράξη τις σκέψεις του, ο Μενέλαος είχε φτάσει την Ελένη:

ΕΛΕΝΗ: Αα! Ποιος είναι αυτός που εμένα πλησιάζει; Σίγουρα ο ανόσιος Θεοκλύμενος, του Πρωτέα ο υιός, πάλι μηχανεύεται τρόπους, για να με αρπάξει... Και ενώ αυτός λείπει στο κυνήγι, στέλνει άλλον να με πάρει την ώρα που απ' το μνήμα μακριά θα βρίσκομαι. Όμως δεν θα αφήσω αυτόν τις σκέψεις του να κάμει... Πρέπει γρήγορα να τρέξω αμέσως και το μνήμα να ακουμπήσω...

ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Ε, εσύ στάσου, μην τρέχεις και τρομάζεις...

ΕΛΕΝΗ: Στέκομαι, γιατί το μνήμα αυτό τώρα εγώ αγγίζω. Και τώρα εσύ, ω! ανόσιε, μίλα και πες μου ευθύς ποιος είσαι και από πού έρχεσαι...

ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Μενέλαος το όνομά μου, η ένδοξη Σπάρτη η πατρίδα μου, Ατρέας ο πατήρ μου. Απ' τη μακρινή Τροία έρχομαι, την οποία κούρσεψα πριν από χρόνους επτά. Τώρα ναυαγός προσπέφτω ικέτης, τροφή να πάρω για μένα και τους συντρόφους μου.

ΕΛΕΝΗ: Ω! όχι, δεν μπορεί..., ω θεοί, τι χαρά είναι αυτή που στέλνετε σε μένα...! Τον άντρα τον χαμένο μου τον στέλνετε τώρα μπρος μου...!

ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Τι εννοείς; Εγώ μια γυναίκα έχω, την ξακουστή Ελένη, αυτή την καταραμένη γυναίκα που εξαιτίας της υποφέρω τόσα χρόνια και την οποία έχω μάλιστα μαζί μου. Εσύ πώς ονομάζεσαι;

ΕΛΕΝΗ: Ελένη είναι το όνομά μου... Εγώ είμαι η γυναίκα σου, η αληθινή, η μία και μοναδική κόρη του Τυνδάρεως... Αυτή που έχεις μαζί σου δεν είναι παρά ο ίσκιος μου..., όλα κόλπο της Ήρας, τον Πάρη για να εκδικηθεί...

ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Η αλήθεια είναι ότι στην όψη ίδιες είστε, όμως απόδειξε όσα λέγεις, αλλιώς δεν σε πιστεύω.

ΕΛΕΝΗ: Αλήθεια δεν πιστεύεις όσα λέω; Δεν σου φθάνουν μόνο τα λόγια, ω λατρευτέ μου; Πες μου εσύ τι θα 'χα να κερδίσω από ένα τέτοιο ψέμα; Βρίσκομαι σε ένα παλάτι με ρούχα αρχοντικά. Γιατί να 'ρθω μαζί με σένα, που είσαι ένας ναυαγός σε ξένη χώρα; Αφού, όμως, θες να στο αποδείξω, πες μου εσύ τον τρόπο...

ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Πες μου στοιχεία από τον γάμο μας, αν θες να σε πιστέψω...

ΕΛΕΝΗ: Αφού το θεωρείς εσύ απαραίτητο, αμέσως θα σου πω. Ο γάμος μας έμεινε στην ιστορία... Τα δυο αδέρφια μου, οι Διόσκουροι, τη μέρα τη γαμήλια με παρέδωσαν σε σένα πάνω καβαλώντας δύο άσπρα άλογα βαστώντας δυο μεγάλους δαυλούς από ξύλο οξιάς. Μετά την τελετή του γάμου ξεκίνησε γλέντι, που κράτησε μερόνυχτα επτά. Εγώ φορούσα ένα ολόλευκο φόρεμα κι εσύ μια πολεμική στολή, αντάξια της αξίας και της μεγαλοπρέπειάς σου...

ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Εγώ μόνο από αυτό δεν μπορώ να πιστέψω... Πες μου στοιχεία του σπιτιού και τότε ίσως σε πιστέψω...

ΕΛΕΝΗ: Όπως εσύ νομίζεις... Το σπίτι μας είναι ένα ανάκτορο χτισμένο σε λόφο πάνω από την πόλη της Σπάρτης. Θέα απ' το παράθυρό μας είναι η πόλη και η μαγευτική θάλασσα. Ακόμα, το ανάκτορο περιστοιχίζει κήπος λαμπρός, ενώ στην είσοδό του αριστερά

υπάρχει μια φουντουκιά και δεξιά μια καστανιά. Τα δώματα αριθμούν σε είκοσι επτά και δέκα για τους υπηρέτες. Τέλος, στη μέση του δωματός μας υπάρχει ένα άγαλμα του θείου Ποσειδώνα.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Πες μου εσύ στοιχεία του σώματος... και τότε σε πιστεύω...

ΕΛΕΝΗ: Μακάρι να δώσει ο Δίας...! Εσύ, ω Μενέλαε, έχεις τρία σημάδια στο κορμί σου. Ένα από παιδί στο σβέγκο, ένα από δάγκωμα αρκούδας στην πλάτη και τέλος ένα από σπαθί στη βάση του αριστερού ποδιού σου...

ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Ω θεοί! Αυτή είναι η γυναίκα μου, αυτή είναι η λατρευτή μου...!

Αυτά είπε ο Μενέλαος και αμέσως έτρεξε να την αγκαλιάσει... Δεν πρόλαβε όμως, γιατί κάτι σκληρό τον χτύπησε στο κεφάλι και τον έριξε αναίσθητο... Την Ελένη αντίθετα άρπαξαν χέρια, τα οποία την οδήγησαν, πριν το καταλάβει, στο εσωτερικό του παλατιού, όπου έντρομη μαζί με τις υπηρέτριές της έβλεπε την υπόλοιπη σκηνή... Οι στρατιώτες υπό τις εντολές του υπασπιστή του Θεοκλύμενου έδεσαν χειροπόδαρα τον αναίσθητο Μενέλαο και τον οδήγησαν στις φυλακές του παλατιού. Τότε η Ελένη έντρομη για τη συνέχεια απαίτησε να δει τον υπασπιστή:

ΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ: Τι θέλει μια κυρία σαν εσάς σε αυτές τις βρόμικες φυλακές;

ΕΛΕΝΗ; Θα ήθελα να μάθω το λόγο που φυλακίσατε αυτόν τον καημένο ναυαγό...

ΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ: Μα γιατί θα σας έβλαπτε... Εξάλλου, είναι εντολή του αφέντη Θεοκλύμενου να συλλαμβάνουμε όποιον σας πλησιάζει...

ΕΛΕΝΗ: Απαιτώ την απελευθέρωσή του και παίρνω πάνω μου όλη την ευθύνη γι' αυτήν την απελευθέρωση.

ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΗΣ: Όχι, δεν μπορώ να επιτρέψω κάτι τέτοιο...

ΕΛΕΝΗ: Δεν είναι παράκληση αλλά διαταγή... Αν δεν το κάνετε, θα απαιτήσω από τον Θεοκλύμενο μια ανάλογη τιμωρία...

ΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ: Καλά, καλά... θα τον αφήσω αλλά το κρίμα πάνω σας...

ΕΛΕΝΗ: Βγάλ' τον, λύσ' τον, δώσ' του να φάει και πες του να είναι σε δέκα λεπτά από τώρα στο σημείο που τον χτυπήσατε...

ΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ: Όπως επιθυμείτε!

Από το σημείο αυτό η ιστορία συνεχίζεται κανονικά, όπως την ξέρουμε (δηλαδή: την κατάστρωση του σχεδίου απόδρασης της Ελένης και του Μενέλαου, την εξαπάτηση του Θεοκλύμενου...)

Δαβάκης Παναγιώτης

ΕΛΕΝΗ:

... Σε παρακαλώ, μην αφήσεις να γίνει κι άλλος φόνος
σε μια σειρά από φόνους και πολέμους
που δεν ξέρει πού η αρχή και πού το τέλος...
Μην αφήσεις να σπαράξουν κι άλλες καρδιές...
Μην αφήσεις να σπάσει κι άλλη μια οικογένεια...
Ξέρω πως φοβάσαι τον αδερφό σου,
γιατί αν δεν του το πεις και το μάθει, θα σε σκοτώσει,
μα εσύ, ω! μάντισσα μεγάλη και σπουδαία,
που όλα όσα έπονται γνωρίζεις,

σύγκρινε τις επιλογές σου με σύνεση και αποφάσισε...
 Εγώ απλώς σε προτρέπω να μην κάνεις αυτό,
 το οποίο ξέρεις πως είναι κακό
 και εναντιώνονται θεοί στην πράξη αυτή.
 Κατανιώ το γεγονός πως για όλα οι θεοί αποφασίζουν,
 μα όσο περνάει από το χέρι μας
 πρέπει κι εμείς να πράττουμε με τρόπο συνετό
 και να είμαστε ευλαβείς...
 Λοιπόν, σπουδαία μάντισσα, τι αποφασίζεις;

Καρανικήτας Αννίβας

ΕΛΕΝΗ: Ικέτισσα, ω! παρθένα, σου προσπέφτω
 Και σε παρακαλώ απ' της δυστυχίας
 τη θέση αυτή, για μένα και για κείνον,
 να μην τον χάσω, τώρα που τον βρήκα.

ΘΕΟΝΟΗ: Ο ευσεβής το δίκαιο υπηρετεί αλλά
 και την αλήθεια δεν την κρύβει.
 Ο Μενέλαος απ' της Αιγύπτου το παλάτι
 θέλει να σε πάρει. Και το σωστό αυτό είναι.
 Όταν σ' έφερνε ο Ερμής ξέραμε
 πως δεν θα' ταν για πάντα...

ΕΛΕΝΗ: Οι θεοί στον Πρωτέα με παρέδωσαν.
 Ήξεραν πως εκείνος θα με προστάτευε,
 την τιμή μου θα κρατούσε καθάρια.
 Ο αδελφός σου όμως δεν του έμοιασε.
 Το συμφέρον και τους πόθους του υπηρετεί μόνο.

ΘΕΟΝΟΗ: Καθαρός κανείς δεν είναι, Ελένη.
 Όλοι μας έχουμε ψεγάδια. Αλλά,
 αδελφός μου είναι και τον νοιάζομαι. Εξάλλου,
 είχες και συ αδέρφια και ξέρεις τι είναι η αδελφική αγάπη.
 Θα ήταν εγωιστικό να μου ζητούσες να τον απαρνηθώ...

ΕΛΕΝΗ: Το ξέρεις Θεονόη ότι τ' αδέρφια μου δεν θα τα ξαναδώ
 και η θλίψη μου είναι μεγάλη. Ποτέ δε θα σου ζητούσα
 το αίμα σου να προδώσεις. Μόνο συμβούλεψέ τον.
 Εσύ καλύτερα απ' όλους μας ξέρεις το σωστό ποιο είναι.
 Ο Θεοκλύμενος στον πατέρα σας δεν αξιώθηκε να μοιάσει.
 Εσύ όμως; Δεν πρέπει να τον δικαιώσεις;
 Τιμή είναι να μιμείσαι τους ενάρετους γονιούς και
 ο Πρωτέας απ' όλους ξεχώριζε. Κι άμα πραγματικά
 αγαπάς τον αδελφό σου, πείσε τον να αφήσει
 εμένα και τον άνδρα μου στην πατρίδα να γυρίσουμε.
 Σώσε τον πριν να' ναι αργά! Είναι γνωστό ότι
 τα λάθη και η αδικία τιμωρούνται...

Βικτωρία Δάγλα

8^η

- ΘΕΟΝΟΗ: Συνοδεία λαμπρή, που με ακολουθείς,
εφόσον με το θιάσμα τούτο τον τόπο καθαρίσεις
από δόλια σκέψη και κακόβουλους ανθρώπους,
μπες στο ιερό παλάτι.
- ΧΟΡΟΣ: Ξέρετε εμείς, κυρία, εδώ ...
- ΘΕΟΝΟΗ: Ησυχία! Τώρα σκέφτομαι!
Πωωω... τρισκατάρατα μισόλογα και δόλιες πράξεις,
μπαίνετε στη ζωή ταλαιπωρημένων ανθρώπων και παντοδύναμων θεών
και ορμή τους δίνετε και τους τσακίζετε σε μυτερά βράχια,
όπως οι σειρήνες χωρίς δισταγμό κάνουν στους ναύτες
θέλοντας απόδειπνο να τους έχουν κάτω από τον έναστρο ουρανό την ίδια ημέρα.
Τώρα σκυφτή θα μείνω να προσευχηθώ...
Τι κακά μας περιμένουν, θεοί φυλάχτε μας!
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Χωρίς μισόλογα πες όλη την αλήθεια.
Πρέπει μόνοι μας να πράξουμε και αν θέλουν οι θεοί,
χωρίς δόλο, θα μας βοηθήσουν.
- ΘΕΟΝΟΗ: Πώς θα γίνει αυτό, δύσμοιρε;
Η Αφροδίτη ζητά τον άδικο χαμό σας, για να μην χλευαστεί κι άλλο
από τους ανθρώπους, ενώ η Ήρα το καλό σας απαιτεί,
ώστε κάτω να συντρίψει στα πατώματα την άλλη,
την ξεμυαλισμένη. Οι θεοί μαλώνουν χωρίς τέλος.
Τι να κάνω, να τους πιάσω και να τους τραβήξω τα αυτιά;
- ΕΛΕΝΗ: Έλα τώρα, μην θρηνείς και μην λιποθυμάς,
αφού κι αυτοί δεν γνωρίζουν ποιο είναι το σωστό,
μπορούμε να κάνουμε εμείς αυτό που επιθυμούμε!
- ΘΕΟΝΟΗ: Όμως, τούτο δεν γνωρίζετε και για αυτό μιλάτε...
Αν πω στον αδελφό μου την αλήθεια, θα πεθάνει ο Μενέλαος...
Εσύ θα γίνεις ταίρι του Θεοκλύμενου... Αυτός θα πέσει σε τρομερή αμαρτία,
ενώ το όνομα του πατέρα μου θα ατιμασθεί τόσο πολύ,
όσο τώρα χλευάζεται και το δικό σου!
Αν αποκρύψω από τον αδελφό μου την αλήθεια,
μπορεί εσείς να σωθείτε και το υπόλοιπο της ζωής σας
ευτυχισμένοι να είστε..., ενώ όσα είπα για τον Θεοκλύμενο
και τον Πρωτέα να μην γίνουν. Όμως όσο άδικο ήταν για εσάς
που ό,τι καλύτερο είχατε, το χάσατε λόγω του δόλου άλλου...,
τόσο άδικο θα ήταν και για μένα να χάσω ό,τι καλύτερο έχω!
- ΕΛΕΝΗ: Τι σχέση έχει το ένα με το άλλο;
Τέτοιες κρίσιμες στιγμές τι είναι αυτά που μας λες;
- ΘΕΟΝΟΗ: Ο πατέρας μου μυστικά μου εκμυστηρεύτηκε,
πριν ο ψυχοπομπός Έρμης τον πάρει.
Να! βλέπετε απέναντι σας τον ναό ετούτον, από την ίδια πέτρα
των πυραμίδων χτισμένο. Με τις μεγάλες κολώνες,
τα 1200 αετώματα, τα 2.700 πόδας ζωφόρου,
ο οποίος τώρα φωτίζεται με τόσες μύριες δάδες ολονυχτίς...
Ναι, αυτός που δεσπόζει πάνω από όλη την πόλη, κάτω από το φως της Σελήνης,
έργο του πατέρα μου αφιερωμένο στη Θέμιδα είναι.

Πάντα πιστός σε αυτήν ήταν, και τα διδάγματά της θα ακολουθούσε...
Κι αυτή με τη σειρά της τον θα τον προστάτευε από κάθε δυστυχία...

- ΕΛΕΝΗ: Μια χαρά μου ακούγεται η ιστορία του πατέρα σου.
Ακόμη δεν έχω καταλάβει...
- ΘΕΟΝΟΗ: Μετά από χρόνια νυμφεύθηκε την Ψαμάθα
Και, όπως κάνουν όλοι οι Αιγύπτιοι βασιλείς, ταξίδευσε έως
τον Αιγυπτοθήβαιον Απόλλωνα, μελλούμενα να ζητήσει
για τους απογόνους του. Εκεί όμως κακά μαντάτα τον περίμεναν.
Έμαθε ότι θα αποκτούσε μόνο δύο απογόνους και ο μικρότερος
θα ήταν άνδρας. Θα γινόταν ανεύθυνος και σκληρός,
παρά την γλυκιά ψυχή που θα έκρυβε μέσα του.
Μόνο οι μοίρες θα γνωρίζουν ποιες συμφορές θα πλήξουν
την Αίγυπτο, όταν αναλάβει τον θρόνο. Ίσως πόλεμος,
ίσως στείρωση των νερών του Νείλου, δεν ξέρω...
Ο πατέρας μου καταρρακωμένος στον ναό απέναντι πήγε
κι εκεί θρηνούσε για δώδεκα μερόνυχτα...
- ΧΟΡΟΣ: Τι δυστυχία και ετούτη!
Όμως, πριν αποθάνει, μια χαρά ήταν, ευτυχισμένος.
Πώς το ξεπέρασε; Το μαντείο είπε ότι λάθος οιωνούς έδωσε;
Ή αυτό το μυστικό μέσα του έκρυβε;
- ΘΕΟΝΟΗ: Αχχ... ! Που λέτε, τη δωδέκατη νύχτα, ομίχλη πυκνή
εισέβαλε στην χώρα από την θάλασσα.
Εκείνη τη στιγμή κανείς άνθρωπος κοντά του δεν ήταν,
και όλες οι δάδες μονομιάς έσβησαν... Ξαφνικά,
στον πατέρα μου οι κολώνες του ναού, του φάνηκαν να ψηλώνουν,
να αγγίζουν τον ουρανό, και το ταβάνι σαν θόλος να γίνεται
και φως άπλετο να μπαίνει από αυτό,
λες και ο ήλιος ακριβώς από πάνω του ήταν.
Και η Θέμις σε χρόνο μηδέν κατέβηκε και επάνω του βρέθηκε...
Ακόμη θυμάμαι τον πατέρα μου να λέει χαρακτηριστικά
ότι σαν μυρμήγκι έμοιαζε μπροστά της...
«Στην κόρη σου θα της δωρίσω την μαντική τέχνη, ωριμότητα και αρετές,
ώστε να προμαντεύει τα κακά και ο γιος σου να τα προλαμβάνει.
Έτσι μόνο ο λαός της θα σωθεί... Πρόσεχε, όμως, εάν η κόρη σου
πει ψέματα ή κρύψει πράγματα από οποιονδήποτε της ζητήσει
τη βοήθειά της, θα της πάρω ότι της έδωσα και όλοι,
άνθρωποι και θεοί, θα την εγκαταλείψουν...»
Αυτά του είπε, από κει και πέρα τίποτα άλλο δεν θυμόταν,
ώσπου ξύπνησε το επόμενο πρωί. Το ναό κανονικό είδε και
ολάκερη την πόλη να ζει αρμονικά εκείνη την ηλιόλουστη ημέρα...
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Αν θες, σε κρύβω στην σπηλιά μου, ώστε να μην συναντήσεις τον αδελφό σου.
Έτσι δεν θα χρειαστείς να του πεις για την άφιξή μου...
- ΘΕΟΝΟΗ: Τι λες! Μωρός είσαι;
Δεν σου είπα ότι αν κρύψω λόγια, θα χάσω τα πάντα!
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Μπα! έμαθες να βρίζεις; Ποίον, εμένα, τον Τρωοφάγο;
Μπορεί τώρα να σου φαίνομαι αδύναμος με τα караβόπανα μου
αλλά άμα το σπαθί μου χώσω βαθιά στο δικό σου το τομάρι,
θα αλλάξεις γνώμη! Θα μας καλύψεις στον αδελφό σου
ή θα αφήσεις τον σπαθί μου να αποφασίσει;

- ΘΕΟΝΟΗ: Τι δίλημμα και τούτο; όπως και οι καπεταναίοι πρέπει να αποφασίσουν ή την Σκύλλα ή την Χάρυβδη, όταν περνούν από αυτές, έτσι κι εγώ θα επιλέξω ή τον ακαριαίο θάνατο δίπλα στο μνήμα του πατέρα μου ή να με εγκαταλείψουν ανθρωποι και θεοί μετά από εσάς!.. Αμ, δεν στα 'παν καλά...! Με μια φωνή μου ολόκληρο σώμα στρατιωτών θα δώσουν την ψυχή τους για εμένα!
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Όχι, άμα τους προλάβω!
- ΕΛΕΝΗ: Ωωω... Μενέλαε, δεν ντρέπεσαι, Τρωοφάγε! Σε τύφλωσε κάποιος και περνάς την Θεονόη για Τρώα. Η γυναίκα, μας είπε όλα αυτά, γιατί μας εμπιστεύτηκε και εσύ έτσι την τιμάς... Ξέρουμε ότι οι αποφάσεις μας τώρα καθορίζουν την ζωή μας και ότι ο Θεοκλύμενος καταφθάνει με τα όπλα του κυνηγιού στο ένα χέρι!
- ΧΟΡΟΣ: Σοφά τα λόγια της Θεονόης. Και όπως οι καπεταναίοι εκείνη την στιγμή επιλέγουν τον δρόμο με τις λιγότερες απώλειες, το ίδιο πρέπει να κάνετε κι εσείς. Γενικά, να ξέρετε ότι οποιαδήποτε πράξη μας έχει θετικά και αρνητικά αποτελέσματα. Κι αν θελήσεις τα πολλά, χάνεις και τα λίγα! Τώρα, όμως, ό,τι και να κάνετε θα την πληρώσετε εσείς. Μα γιατί; Πάντα έτσι γίνεται; οι δίκαιοι και οι έντιμοι, με τα σφάλματά τους, δεν αντιλέω, πληρώνουν τις δόλιες πράξεις των άλλων συμφεροντολόγων και αλαζόνων; Τελικά υπάρχει δικαιοσύνη; Ή οι αγαθοί είναι τα μεγάλα κορόιδα ;
- Όσο για τους θεούς, τι να πει κανείς; Ότι εύκολα αλλάζουν γνώμη; Ότι πρέπει να κάνουμε εμείς αυτό που θέλει η καρδιά μας και ο νους μας χωρίς να περιμένουμε τους θεούς ή τα μαντεία, τα οποία πολλές φορές σφάλματα κάνουν, όπως του Κάλχα οι προβλέψεις, που την αλήθεια αν έλεγαν, όλα αισιότερο τέλος θα είχαν;
- Όλα αυτά μαζί κι ακόμα παραπάνω...
Αν είμαστε λιγάκι έξυπνοι και μας ευνοήσει η τύχη, αν συνεργαστούμε και κατανοήσουμε τον διπλανό μας, αν δεχτούμε τις καταστάσεις και δεν είμαστε πλεονέκτες, και πάρουμε γρήγορα αποφάσεις,...
- ΘΕΟΝΟΗ: Όλα καλά θα πάνε. Έχετε δικίο κορίτσια! Πρέπει να προσπαθήσουμε, αν τα παρατήσουμε τότε έχουμε χαθεί!
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Δεν σφάλω συχνά στη ζωή μου. Και αν σφάλω, δεν λέω συγγνώμη πάντοτε... Αλλά υποχρεούμαι, όχι μόνο εναντίον σου αλλά και εναντίον του ονόματός μου, λάθος έκανα! Συγγνώμη σοφή κυρία και άμα θες το ξαναλέω και φωναχτά! Μπορείς να προβλέψεις το μέλλον μας;
- ΧΟΡΟΣ: Μυστικό μεγάλο είναι που πρέπει να σας πούμε... Η Θεονόη χάνει τις μαντικές ικανότητες, όταν πρέπει να αποφασίσει αν θα κρύψει λόγια από κάποιον άλλο... Προσωρινά βέβαια!
- ΔΟΥΛΑ: Κυρά, βλέπω να ανοίγουν πέρα τις δυτικές πύλες. Μα ποιος να είναι αυτός που μπαίνει άραγε; Κυρά, έρχεται προφανώς ο αδελφός σας. Τι να κάνουμε;
- ΘΕΟΝΟΗ: Πρέπει να του πούμε την αλήθεια... και αν είναι λογικά αυτά που λέμε,

θα μας λυπηθεί και τις ερωτικές του επιθυμίες θα κατευνάσει...

- ΜΕΝΕΛΑΟΣ:** Όχι, μπορεί και να μην τα καταφέρουμε...
Ίσως, αν ντυθώ με την στολή την βασιλική με την κορώνα του Πρωτέα,
και το μούσι μου κόψω, αν μακιγιαριστώ όπως οι Αιγύπτιοι
και σταθώ σε σκοτεινό σημείο,
μπορεί να με περάσει σαν τον αναστημένο του πατέρα...
Και αφού τον τιμά τόσο πολύ, που έχει τον τάφο του δίπλα στο παλάτι,
και του ζητήσω όσα θέλουμε, ίσως, δεν μας χαλάσει το χατίρι!
- ΕΛΕΝΗ:** Όχι άλλος δόλος, στο κεφάλι μου!
- ΘΕΟΝΟΗ:** Ξέχνα αυτά που λες! Τι σου είπαμε μόλις τώρα!
Για να ξεπεράσουμε τα προβλήματα μας, πρέπει
τον εαυτό σου τον προηγούμενο να προσπεράσεις.
Είμαι σίγουρος ότι ο αδελφός μου θα με ρωτήσει
αν όντως είσαι ο πατέρας μου... Ψέματα άμα του πω, ξέρεις τι θα γίνει...
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ:** Άμα σε πάρω, σε αλυσοδέσω μέσα στο παλάτι με μια αλυσίδα
και το στόμα σου δέσω με μια μαντίλα!
Ναι! Αυτό θα κάνω! Σήκω, Θεονόη, από το δάπεδο!
- ΘΕΟΝΟΗ:** Όχι, δεν θα το κάνω! Ποτέ δεν θα το έκανα! Όσο περνά από το χέρι μου,
τον κόσμο που ζητά τις προβλέψεις μου θα τους τις δίνω...
Κι άμα καταφέρεις όντως την αλήθεια να μην μπορώ να πω,
ελπίζω με επιείκεια η Θέμις να με κρίνει!
Αλλά, να το μνήμα του πατέρα! τόσο καιρό καταφύγιο της Ελένης,
τώρα γίνεται και δικό μου... Και τώρα, Μενέλαε, κάνε ό,τι θες!
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ:** Πάλι παραφέρομαι! Μα τι λέω ο μουρλός!
Δεν μπορώ να σκεφτώ καθαρά τι θα κάνουμε!
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ:** Θεονόη! Ήρθε κανένας Έλληνας να μου χαλάσει την ησυχία;
Πριν μου πεις, όμως, έλα να δεις! Είκοσι μία χήνες έπιασα,
να τις ξεπουπουλιάσουν οι μαγείρισσες, με μέλι να τις αλείψουν,
ωραία καρυκεύματα από την Ινδία με σάλτσες να τις γεμίσουν,
το βράδυ να δειπνήσουμε με εκλεκτό μεζέ μια, όπως λένε οι παλιοί,
του Νείλου κύκνος, αρσενικός, σπάνιο πουλί.
- ΘΕΟΝΟΗ:** Ωραία όλα αυτά αλλά γιατί τέτοια μέρα, τέτοιες χαρές;
Τον Όσιρι Δία γιορτάζουμε, ή τον Ήλιο Ρα;
Μα δεν σήμανε ακόμη το θερινό ηλιοστάσιο;
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ:** Στον δρόμο μου προς την επιστροφή με πλησίασε στην αγορά,
ένας παλιός σύμβουλος του πατέρα, ο Πτελέμιος!
Μου εξιστόρησε πράγματα που θα ήξεραν μόνο άνθρωποι
που εμπιστεύεται ο πατέρας. Έτσι, τον κάλεσα να τον φιλέψουμε!
- ΘΕΟΝΟΗ:** Ξέρεις, αδελφούλη μου, πρέπει να σου πω για την Ελένη
και για αυτόν, τον άνδρα με τα караβόπανα...
- ΕΛΕΝΗ:** Θεοκλύμενε, σε ευχαριστώ για την ζεστή φιλοξενία...
Μπορεί υπό άλλες συνθήκες η καρδιά μου σε εσένα να ήταν χαρισμένη,
όμως πριν, τώρα και για πάντα στον Μενέλαο είναι αφιερωμένη.
Πλέον στις δικές μου ικανότητες δεν είναι να αποφασίζω πού
θα ανήκει η καρδιά μου. Και την εντολή αυτήν, που ούτε θεός
κατάφερε να σπάσει, το δικό μου σώμα ακολουθεί.

Αν με εμποδίσεις, θα τρανταχτεί το κορμί και θα ξεψυχήσει...

- ΜΕΝΕΛΑΟΣ:** Υποκλίνομαι μπροστά σας! Έλληνας είμαι, σύζυγος της Ελένης! Σας ευχαριστώ που την φίλεψες, όσο για το όνομα της έριχνα αίμα και ιδρώτα στο πεδίο των μαχών... Και τώρα, άνδρας προς άνδρα, παρακαλώ να μου τη δώσεις, και σου εύχομαι και σε σένα καλή γυναίκα να νυμφευθείς. Το βλέπεις και ο ίδιος ότι συναισθήματα έρωτα δεν θα υπάρξουν αμοιβαία...
- ΘΕΟΝΟΗ:** Αυτή την φορά βλέπεις, Θεοκλύμενε, την αλήθεια. Χωρίς να την έχω προμαντέψει... Δεν θέλουν κανείς να τους απαγορεύσει την αγάπη τους. Και για μας ό,τι καλύτερο είναι... Την Θέμιδα εχθρό μας δεν θα κάνουμε, εγώ ήρεμη μες την ψυχή θα μείνω, όπως και εσύ, και τον πατέρα θα δοξάζουμε για αιώνες ακόμα... Μην αφήνεις πράξεις πονηρές, πράξεις άλλων να δηλητηριάζουν τη ζωή σου! Αυτόν τον τόπο εσύ διοικείς και όποιες ψυχές κινούνται πάνω σε αυτόν. Εσύ αποφασίζεις για το καλό τους...!
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ:** Τι να πω τώρα;
- ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ**
ΒΑΣΙΛΙΑ: Κοιτάξτε πόσο μεγάλη δύναμη που σας έδωσε ο Δίας! Όλα μπορούν να λυθούν. Γιατί για άλλον δόλο, να βασανίζεστε έτσι; Πού είναι η αποφασιστικότητά σας; Αδυνατείτε να δείτε το καλό σας; Πάρτε την απόφασή σας και πάμε να γλεντήσουμε. Το βέλος ρίξτε επιτέλους, κόκκινο το караβόπανο να γίνει! Αφού το θέλετε τόσο πολύ, γιατί χαλιέστε! Η βασιλική επιθυμία, διαταγή για όλους! Αυτό δεν είναι σωστό και δίκαιο! Και φυσικά είστε ανώτερος από το караβόπανο! Μαζί σας είμαι! Κάτι θα ξέρει ο Δίας, για να τα φέρει έτσι στον Μενέλαο. Τι είστε, ο αδύναμος κρίκος της ιστορίας; Θα κάνετε ό,τι θέλουν οι άλλοι; Είστε ο δούλος τους ή ο βασιλιάς τους! Εγώ ξέρω ότι όλοι οι τρανοί βασιλείς κάνουν μανιωδώς αυτό που θέλουν. Και σίγουρα είστε ένας από αυτούς, αφού το βλέπω! Τυχερή που είσαι Αίγυπτος! Όταν οι εχθροί σας θελήσουν να λεηλατήσουν την χώρα, εσείς θα τους αφήσετε; Κάντε το ίδιο και τώρα! Όποιοι εναντιώνονται στο θέλημά σας, εχθροί είναι! Όπως και στον Δία! Πόσο ωραία θα ήταν για την Αίγυπτο, μα και για σένα, να είχες δίπλα σου την Ελένη, την Ελένη που σφαγιάστηκαν τόσο πολλοί! Το ίδιο θα έκανα εγώ! Δεν θα ριψοκινδύνευα ποτέ να γινόμουν περίγελος της χώρας μου. Θα απογοητευτεί ο πατέρας σας! Τον ήξερα καλά, για αυτό στο λέω!
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ:** Δικαίως ο πατέρας μου σε επέλεξε ως συμβουλάτορα του! Αντίο Μενέλαε!
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ:** Θεονόη, τώρα τι θα γίνει;
- ΘΕΟΝΟΗ:** Σκύψε και προσευχήσου... Ελένη, μην κουνηθείς!
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ:** Με το ένα... με το δύο... με το τρία! Τι έπαθες, Ελένη!

ΠΡΩΤΕΑΣ: ΟΧΙ! Εγώ την χτύπησα κατά λάθος,
 όσο έσερνα από πάνω μου την βαριά ταφόπλακα!
 Με την δύναμη της Θέτιδος αναστήθηκα, για να αποκαταστήσω την τάξη!
 Αγαπητή μου Θεονόη, με έκανες υπερήφανο, μπράβο σου!
 Θεοκλύμενε, πάλι ξέφυγες! Να την ακούς την αδελφή σου!
 Αλλά έλα να σου πω την τελευταία πατρική συμβουλή.
 Ποτέ μην βασιστείς στην εξουσία ή στα χρήματα.
 Αυτοί εδώ, η Ελένη και ο Μενέλαος, ζουν για την αγάπη
 και την δικαιοσύνη. Για αυτό και κέρδισαν.
 Όμως αυτή που χρειάζεται πραγματικά να την ξεμαλλιάσουμε
 τρίχα-τρίχα είναι, ναι, καλά ακούσατε, αυτή, η Αφροδίτη,
 που είχε το θράσος να μεταμορφωθεί σε πρώην συμβουλάτορα μου,
 για να σε παραπλανήσει!
 Ξεμεταμορφώσου και φύγε από δω, τώρα! Το θύασμα δεν σε πιάνει;
 Αλλά τι να πεις και για την Ήρα που τρις χειρότερη είναι;

ΑΦΡΟΔΙΤΗ: ΑΑΑΑ! Αχ σύννεφα του έρωτα, ας παίξουμε κρυφτό!

ΠΡΩΤΕΑΣ: Ελένη και Μενέλαε, πλέον δεν έχετε καμία θέση στο βασίλειό μου.
 Όλοι γνωρίζουμε τους λόγους που πρέπει να φύγετε από δω!
 Όμως θα μου κάνετε μια χάρη... Η Ήρα, η οποία δεν εμπόδισε
 την Αφροδίτη για τους σκοτεινούς της σκοπούς να κάνει ό,τι έκανε,
 μαζί και η Αφροδίτη, να υποστούν τις συνέπειες των πράξεων τους...
 Να πείτε την ιστορία τούτη σε όλους τους ανθρώπους,
 ώστε να διδαχτούν από αυτήν και να τις αποφεύγουν.
 Όλοι κατά βάθος καλοί είναι άλλα κάποιοι δεν αντέχονται...
 Όσο για τον Χορό, Θεοκλύμενε, να τις πας πίσω στην πατρίδα τους,
 το έχουν πολύ ανάγκη! Και μην ανησυχείς, σίγουρα θα βρεθεί
 μια καλή κοπέλα στο διάβα σου για σένα!

ΧΟΡΟΣ: Γεια σας, καλή αντάμωση σε χώρες μακρινές και ονειρεμένες...

Δάβαρης Νικόλας

ΘΕΟΝΟΗ: Θεοκλύμενε!, Θεοκλύμενε!

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Ναι; Ποιος με καλεί; Θεονόη, εσύ;

ΘΕΟΝΟΗ: Ναι, εγώ.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Τι συμβαίνει; Τι θες να μου πεις;

ΘΕΟΝΟΗ: Θέλω να σου πω... πως... Θεοκλύμενε, είσαι γιος του πατέρα μας, του Πρωτέα, ενός
 ευσεβούς ανθρώπου. Επίσης, είσαι διάδοχος του θρόνου του, το οποίο σημαίνει ότι
 εσύ διαδέχεσαι τις απόψεις του, τις αποφάσεις του, τις πράξεις του, τις επιθυμίες του,
 τη σοφία και την ευλάβειά του...

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Δεν καταλαβαίνω, μπορείς να μπεις στο θέμα;

ΘΕΟΝΟΗ: Ναι, αυτό που ήθελα να πω είναι ότι... Μάλλον ήθελα να σε ρωτήσω: επιθυμείς την
 οργή του πατέρα ή την οργή των θεών;

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Φυσικά και όχι! Μα γιατί με ρωτάς κάτι τέτοιο;

- ΘΕΟΝΟΗ: Γιατί; Επειδή, δεν τηρείς όσα επισήμανα προηγουμένως... Επειδή δεν είσαι άξιος διάδοχος του... Επειδή, δεν πράττεις ούτε το θέλημα του πατέρα, ούτε όσα η δικαιοσύνη επιτάσσει...
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Σε τι αναφέρεσαι, αδελφή; Συγκεκριμένα!
- ΘΕΟΝΟΗ: Η Ελένη δε σου ανήκει, είναι σύζυγος του Μενελάου κι αν δεν αποφασίσεις να την αφήσεις ήσυχη, δε θα σου αποκαλύψω ποτέ την άφιξη του Μενελάου, αν ποτέ στην Αίγυπτο πατήσει!
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Πώς!; Με απειλείς και με προδίδεις; Θα σε αφανίσω!
- ΠΡΩΤΕΑΣ: Θεοκλύμενε! (ακούγεται μια στεντόρεια φωνή)
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Ποιο-ποιο-ποιος είναι; (αποκρίθηκε έντρομος)
- ΠΡΩΤΕΑΣ: Ο πατέρας σου, δεν αναγνωρίζεις τη φωνή μου;
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Ναι, πατέρα... Φυσικά!
- ΠΡΩΤΕΑΣ: Τι έλεγες πριν Θεοκλύμενε; Έλεγες πως θα σκοτώσεις την αδελφή σου, το αίμα σου; Γιατί, αν άκουσα καλά, δε θα έπρεπε να θεωρείσαι δικός μου γιος... Ακόμη, δε θα έπρεπε να θεωρείσαι δικός μου γιος, αν παρεμποδίζεις την επιστροφή της Ελένης και του νόμιμου συζύγου της, Μενελάου, στην πατρίδα, δηλαδή αν παρακούς το θέλημά μου... Γι' αυτό αύριο κιόλας, καράβι θα διαθέσεις για την επιστροφή τους...
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Μάλιστα πατέρα, όπως προστάξατε θα γίνουν όλα.

Κι έτσι, ο Μενέλαος κι η Ελένη πήραν το δρόμο της επιστροφής...

Ιερωνυμάκη Ζαμπέτα

- ΘΕΟΝΟΗ: Έχετε δίκαιο! Αν μαρτυρήσω την παρουσία του Μενελάου στον αδερφό μου χωρίς να σας υπερασπιστώ, θα παραβιάσω τις αρχές που ο πατέρας μου μου έχει διδάξει και δε θα ολοκληρώσω σωστά την εργασία που του είχαν αναθέσει οι θεοί. Πρέπει πάντα να λειτουργούμε με γνώμονα τη δικαιοσύνη... Οπότε, θα μιλήσω στον αδερφό μου και θα προσπαθήσω να τον πείσω να σας επιτρέψει να φύγετε από την Αίγυπτο και να σας βοηθήσει να επιστρέψετε σώοι και αβλαβείς στη Σπάρτη...
- ΕΛΕΝΗ: Σε ευχαριστούμε πολύ! Δεν ξέρουμε πώς να σε ευχαριστήσουμε...
- ΘΕΟΝΟΗ: Δε χρειάζεται να με ευχαριστήσετε. Τώρα μονάχα φύγετε, γιατί όπου να 'ναι, έρχεται ο Θεοκλύμενος και αν σας βρει εδώ, θα σκοτώσει και τους τρεις μας.
- ΜΕΝΕΛΑΟΣ: Έχεις δίκιο! Ας φύγουμε, Ελένη!

Επόμενη σκηνή:

- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Γεια σου αδερφή μου! Μήπως ξέρεις πού είναι η Ελένη; Της έχω ένα δώρο, που σίγουρα θα της αρέσει και θα την πείσει να με παντρευτεί...
- ΘΕΟΝΟΗ: Α ωραία! Σχετικά με το γάμο σου με την Ελένη ήθελα να σου μιλήσω κι εγώ...
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Τι συνέβη;
- ΘΕΟΝΟΗ: Δε συνέβη κάτι σοβαρό. Απλώς, ήθελα να σου πω ότι θα ήταν καλύτερο να ξανασκεφτείς αν ο γάμος σου με την Ελένη είναι πραγματικά αυτό που επιθυμείς και θα σε κάνει χαρούμενο...

- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Μα τι εννοείς;
- ΘΕΟΝΟΗ: Να, κάθε μέρα σε παρακολουθώ να προσπαθείς να την πείσεις να δεχτεί την πρότασή σου, όμως εκείνη παραμένει ανένδοτη και σε αποφεύγει. Εσύ, από την άλλη πλευρά, νευριάζεις και θλίβεσαι... Γιατί δεν καταλαβαίνεις ότι αυτή η κατάσταση θλίβει και τους δύο σας;
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Και τότε, τι προτείνεις να κάνω; Δε γίνεται! Κάποια στιγμή θα υποχωρήσει και θα δεχτεί να με παντρευτεί!
- ΘΕΟΝΟΗ: Φοβάμαι ότι αυτό δεν πρόκειται να συμβεί... Εσείς οι δύο δε θα μπορούσατε να παντρευτείτε.,, Οπότε, θα ήταν προτιμότερο να τη βοηθήσεις να επιστρέψει στην πατρίδα της, όπου θα δει και την κόρη της, η οποία της λείπει τρομερά. Κι εσύ, από την άλλη πλευρά, θα μπορούσες να την ξεχάσεις και να παντρευτείς κάποια άλλη γυναίκα πλούσια και έξυπνη, με την οποία θα έχετε πολλά περισσότερα κοινά.
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Όχι! Η Ελένη είναι αυτή που αγαπάω κι εσύ αυτή που με θλίβει! Δεν καταλαβαίνω γιατί θες να είμαι δυστυχισμένος...
- ΘΕΟΝΟΗ: Και εγώ δεν καταλαβαίνω γιατί δεν ολοκληρώνεις σωστά την εργασία που ανέθεσαν οι θεοί στον πατέρα μας. Γιατί δεν κάνεις αυτό που είναι δίκαιο;
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Έχεις άδικο! Κάνω ό,τι μπορώ, για να είναι η Ελένη ευτυχισμένη και ασφαλής στο παλάτι.
- ΘΕΟΝΟΗ: Και πολύ καλά πράττει! Όμως, ξεχνάς ένα πολύ σημαντικό σκέλος της εργασίας...
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Και ποιο είναι αυτό;
- ΘΕΟΝΟΗ: Να αφήσεις την Ελένη να επιστρέψει στη Σπάρτη!
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Ίσως θα την άφηνα, αν ο Μενέλαος ήταν ζωντανός ή την αναζητούσε. Ο Μενέλαος, όμως, πρέπει να έχει πεθάνει, σωστά;
- ΘΕΟΝΟΗ: Ας υποθέσουμε ότι ο Μενέλαος ζει και έρχεται στην Αίγυπτο, όπου βρίσκει και την Ελένη... Εσύ θα την αφήσεις να φύγει;
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Γιατί δεν απαντάς στην ερώτηση που σου έκανα προηγουμένως; Ο Μενέλαος ζει; Ναι ή όχι;
- ΘΕΟΝΟΗ: Απάντα στην ερώτηση μου και μόνο τότε θα σου δώσω την απάντηση που ζητάς!
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Ωραία λοιπόν! Ναι, θα άφηνα την Ελένη να φύγει! Τώρα, λέγε, ζει ο Μενέλαος ή όχι;
- ΘΕΟΝΟΗ: Ναι, ο Μενέλαος ζει! Η θάλασσα τον οδήγησε εδώ, στην Αίγυπτο... Αναζητώντας κάποια βοήθεια, χτύπησε την πόρτα του παλατιού και η γερόντισσα τον άφησε να μπει... Έτσι, βρήκε και συνάντησε προς μεγάλη του έκπληξη την Ελένη!
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Τι; Πώς; Και μου το λες τώρα; Πού είναι; Τους βοήθησες να διαφύγουν;
- ΘΕΟΝΟΗ: Όχι, θεώρησα ότι έπρεπε πρώτα να σε ενημερώσω...
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Και πολύ καλά έκανες! Πού βρίσκονται τώρα;
- ΘΕΟΝΟΗ: Δεν πρόκειται να σου πω τίποτα, αν δεν αφήσεις κάτω το σπαθί που κρατάς...
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Φύγε από τη μέση! Θέλω να περάσω! Θέλω να πάω να τον βρω, να τον σκοτώσω!
- ΘΕΟΝΟΗ: Σε παρακαλώ! Μην κάνεις κάτι ασύνετο! Σ' εσένα, αδερφέ μου, προσπέφτω ικέτισσα και σε παρακαλώ να δείξεις κατανόηση. Έτσι, θα είναι καλύτερα για όλους μας...
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Γιατί εγώ; Γιατί να δείξω εγώ κατανόηση; Γιατί να είμαι εγώ ο δυστυχισμένος;

ΘΕΟΝΟΗ: Κάνεις λάθος, αδερφέ μου. Δε θα είσαι εσύ ο δυστυχισμένος, αν τους βοηθήσεις. Τώρα είσαι δυστυχισμένος... Η Ελένη δε σε αγαπάει, πόσο μάλλον τώρα που επιθυμείς να σκοτώσεις τον άνδρα της...

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Όσο και να μη θέλω να το παραδεχτώ, έχεις δίκιο! Πρέπει να τους βοηθήσω...

ΘΕΟΝΟΗ: Μην στεναχωριέσαι! Κάνεις αυτό που είναι σωστό... Οι θεοί γενναιόδωρα θα σε ανταμείψουν...

Κασιούμη Παρασκευή

Γ΄ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

Δημιουργικές εργασίες

1. Το σχέδιο απόδρασης των δύο ηρώων από την Αίγυπτο συνεχίζεται... Και τώρα ο Θεοκλύμενος είναι παρών... Η Ελένη εκμεταλλευόμενη το ερωτικό πάθος του για εκείνη, του ζητά να προσφέρει νεκρικές τιμές στο νεκρό άντρα της μέσα στη θάλασσα. Κι αυτός δέσμιος του πάθους του πείθεται εύκολα και δέχεται να βοηθήσει... Ας υποθέσουμε τώρα ότι η Ελένη χρησιμοποιεί το δόλο ως ένα σημείο, καθώς ξεγελά το Θεοκλύμενο με το νέο «φαίνεσθαι» του Μενέλαου (ναυαγός από το πλοίο του Μενέλαου, αγγελιαφόρος της είδησης ότι ο Μενέλαος πνίγηκε) και το νέο «φαίνεσθαι» το δικό της (χήρα του Μενέλαου) αλλά δεν παρουσιάζεται ως ερωτευμένη γυναίκα έτοιμη να συνάψει γάμο μαζί του... Στη συνέχεια, δυο πιθανότητες υπάρχουν για το Θεοκλύμενο: μπορεί να πειστεί και να δεχτεί να βοηθήσει, μπορεί όμως και όχι. Να γράψετε το διάλογο ανάμεσά τους, έτσι όπως το φαντάζεστε εσείς.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Γιατί φόρεσες μαύρα, τα μαλλιά σου γιατί έκοψες, Ελένη, γιατί τρέχουν τα δάκρυα στην όψη σου απ' το κλάμα; Όνειρα μη σε τρώμαξαν το βράδυ, χρησμούς κακούς σου δώσανε στο σπίτι κι έχεις παραλοΐσει από τη θλίψη;

ΕΛΕΝΗ: Πέθανα, δεν υπάρχω κι όλα πάνε... (συνέχεια- τα λόγια του κειμένου)

ΕΛΕΝΗ: Τώρα που πέθανε, γιατί με περιπαίζεις;

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Πιστή μένεις σ' αυτόν και μ' αποφεύγεις.

ΕΛΕΝΗ: *Δεν σε αποφεύγω, αλλά ο Μενέλαος ήταν ο άνδρας μου, Χρέος μου και ανάγκη δική μου είναι να τον κλάψω, να τον πενθήσω. Γι' αυτό και σου ζητώ, να σταθείς δίπλα μου αρωγός, να μου συμπαρασταθείς και να με αφήσεις να τον θάψω.*

Από: «Τάφος χωρίς νεκρό· σκιά θα θάψεις έως Ασέβεια το νεκρό να μην τιμήσει»

ΕΛΕΝΗ: *Ναι, Θεοκλύμενε, το νεκρό Μενέλαο, εγώ, η γυναίκα του πρέπει να τιμήσω. Όπως κι οι ναύτες του, πιστοί του σύντροφοι, πρέπει να παρευρεθούν, να του αποδώσουν κι εκείνοι τις πρέπει τιμές. Όσο για εσένα, καλέ μου, χώρος δεν υπάρχει. Θα ήταν άδικο για το Μενέλαο κάποιος που τη θέση του στην καρδιά μου διεκδικεί να παραστεί σ' αυτή την τελετή.*

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ: Λοιπόν, ας γίνει κι έτσι· θέλω να 'χω, αν τελικά την έχω, γυναίκα ευλαβική...

Ιερωνυμάκη Ζαμπέτα

ΕΞΟΔΟΣ

Δημιουργικές εργασίες

Η παράσταση φθάνει προς το τέλος της. Εσείς τώρα παρακολουθώντας μέχρι εδώ τη συμπεριφορά των ηρώων και τα παθήματά τους συμπάσχετε περισσότερο ή λιγότερο μαζί τους και ως άλλοι τραγικοί ποιητές είστε σε θέση να περάσετε τα δικά σας μηνύματα δίνοντας ένα δικό σας τέλος, μια δική σας «κάθαρση», ανάλογα βέβαια και με τη δική σας οπτική γωνία...

Έτσι, όσον αφορά *τους δύο ήρωες*, ίσως θεωρείτε πράγματι σωστό να γυρίσει η Ελένη με το Μενέλαο πίσω στη Σπάρτη, οπότε το σχέδιο διαφυγής τους από την Αίγυπτο, το οποίο βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη, σύμφωνα με τα λόγια του Αγγελιαφόρου – υπηρέτη του Θεοκλύμενου, θα έχει επιτυχία... Μπορεί όμως να μη σας αρέσουν κάποιες λεπτομέρειες, όπως ότι οι δύο ήρωες, κυρίως η Ελένη, χρησιμοποίησαν το δόλο προκειμένου να ξεγελάσουν το βασιλιά, παρόλο που έχουν υποφέρει από το δόλο στο παρελθόν..., ή ότι παρακινούσαν τους ναύτες – συντρόφους του Μενέλαου να σκοτώνουν τους κωπηλάτες – προσωπικό του Θεοκλύμενου και να τους πετούν στη θάλασσα...

Όσον αφορά *τη Θεονόη*, ίσως συμφωνείτε ότι έπραξε σωστά, σύμφωνα με το δίκαιο, που δε μαρτύρησε στον αδελφό της τον ερχομό του Μενέλαου, οπότε δικαιολογημένα ο υπηρέτης του Θεοκλύμενου τον εμπόδισε να τη σκοτώσει, όταν εκείνος οργισμένος ήταν έτοιμος να το πράξει... Ίσως όμως να νομίζετε ότι η Θεονόη όφειλε να κάνει αυτό που της είχε αναθέσει ο αδελφός της, να τον ενημερώνει για κάθε Έλληνα που ερχόταν στο παλάτι, οπότε δικαιολογημένα αυτός είναι έτοιμος να τη σκοτώσει, όταν έμαθε τα νέα...

Όσον αφορά *το Θεοκλύμενο*, ίσως και να συμπάσχετε μαζί του και να τον λυπάστε που εκμεταλλεύτηκαν το ερωτικό πάθος του και τον εξαπάτησαν, οπότε να τον φαντάζεστε να οργανώνει επιχείρηση με γρήγορα καράβια, προκειμένου να τους εκδικηθεί και να γυρίσει την πολυπόθητη Ελένη πίσω... Ίσως πάλι και να θεωρείτε ότι δίκαια έπαθε, αφού ήταν αφελής και πίστευε ότι ήταν δυνατόν τόσο γρήγορα η Ελένη να ξεχάσει τον προηγούμενο άντρα της και να είναι μαζί του...

Ο Ευριπίδης επιλέγει τελικά *την εμφάνιση των Διόσκουρων*, το λόγο των θεών, και την υπακοή-συμμόρφωση του Θεοκλύμενου σε αυτούς, για να δώσει τέλος στην ιστορία του και να περάσει τα δικά του μηνύματα σχετικά με το ποιος καθορίζει τελικά τη ζωή των ανθρώπων. Αν το τέλος αυτό το βρίσκετε κάπως απότομο ή «ουρανοκατέβατο», μια από πάνω επιβολή, και δεν σας εκφράζει, μπορείτε να συνεχίσετε την ιστορία και να βρείτε έναν άλλο τρόπο για να την τελειώσετε όπως θέλετε εσείς...

1^η σκηνή

Και τη στιγμή που ο Θεοκλύμενος ετοιμαζόταν να σκοτώσει την αδερφή του, Θεονόη, ξεπροβάλλει ξαφνικά μπροστά του το πνεύμα του πατέρα του, Πρωτέα, και εκείνος κοντοστεκέται έκπληκτος! «Γιε μου! Τι πρόκειται να κάνεις; Μην σκοτώσεις την αδερφή σου! Έπραξε σωστά και εσύ τώρα πρόκειται να της αφαιρέσεις την ζωή!» Ο Θεοκλύμενος απαντά: «Ω πατέρα! Μεγάλη η χαρά και η έκπληξη μου που σε βλέπω! Μα η κόρη σου με πρόδωσε! Αποκλείεται να μείνει ατιμώρητη!» «Γιε μου, φέρσου λογικά και ανθρώπινα! Η αδερφή σου, ούσα σπουδαία μάντισσα και σκεπτόμενη και την δική της πλευρά, έπραξε δίκαια! Δεν ήθελε να την λένε άδικη! Το ίδιο θα έκανες και εσύ στην θέση της!» «Έχεις δίκιο πατέρα! Θα της χαρίσω την ζωή...» Και μετά από τα λόγια του Θεοκλύμενου, το πνεύμα του Πρωτέα εξαφανίστηκε.

Παρόλ' αυτά, ο βασιλιάς Θεοκλύμενος πήγε προς το μέρος της αδερφής του, την πλησίασε και είπε: «Θεονόη, δεν θα σε σκοτώσω, αν και μου έκρυψες την πληροφορία ότι Έλληνας βρισκόταν στο νησί μας. Αλλά αφού θα σου χαρίσω την ζωή, σε διατάσσω ως βασιλιάς σου να μου πεις ποιον δρόμο να ακολουθήσω, ώστε να προλάβω τους φυγάδες!» Και η Θεονόη του αποκρίνεται! «Αδερφέ μου! Ό,τι κι αν σου πω, την Ελένη γυναίκα σου δεν θα πάρεις! Πάντως, αφού είσαι βασιλιάς μου και με διατάσσεις, τα λόγια μου άκου και οι θεοί μαζί σου... Την Ελένη κι αν προφτάσεις, αν το γρήγορο το καράβι μας πάρεις, γυναίκα σου δεν θα την έχεις!» «Σταμάτα! Θα την κυνηγήσω μέχρι και στον Άδη! Εσύ απλά πες μου...» Η Θεονόη συνεχίζει: «Αν είναι, όπως λες, να φτάσεις μέχρι και τον Κάτω Κόσμο, για να την κάνεις δικιά σου, πάρε την επίλεκτη φρουρά μαζί σου, για να αντιμετωπίσεις τον Μενέλαο και τους άνδρες του. Θα πρέπει να δώσεις σκληρή μάχη, για να την αποκτήσεις και δεν σου εγγυώμαι την νίκη».

Αυτά άκουσε ο βασιλιάς, και αμέσως διέταξε τους δούλους να ετοιμάσουν το πιο γρήγορο πλοίο τους και να φωνάξουν την επίλεκτη φρουρά του. Μετά από γρήγορες κινήσεις όλα ήταν έτοιμα για την καταδίωξη, που είχε ως στόχο το «κλέψιμο της Ελένης από τον Θεοκλύμενο»... Μετά από κάποια ώρα, από το πλοίο στο οποίο μετέβαινε ο Θεοκλύμενος και η φρουρά του φαινόταν από μακριά το, όπως αποδείχτηκε όχι και τόσο γρήγορο, φοινικικό πλοίο που βρίσκονταν οι άνδρες του Μενέλαου μαζί με τον ίδιο και την Ελένη. Τότε, ο Θεοκλύμενος έκανε σήμα να κωπηλατήσουν πιο γρήγορα. Πράγματι, μετά από λίγη ώρα το πλοίο τους έφτανε εκείνο των φυγάδων!

Ο Μενέλαος αντιλήφθηκε τι συνέβαινε αλλά ήξερε πως δεν ήταν αναπόφευκτο να μην πολεμήσουν για την *Ωραία Ελένη!* Έτσι, αφού το πιο γρήγορο πλοίο του Θεοκλύμενου έφτασε δίπλα από εκείνο του Μενέλαου και της Ελένης, η μάχη θα άρχιζε... Η Ελένη κρύφτηκε κάπου, ώστε να προστατευτεί και η επίλεκτη φρουρά του Θεοκλύμενου μαζί με τον ίδιο όρμησε πάνω στον Μενέλαο και τους άνδρες του, που ήταν έτοιμοι να τους αντιμετωπίσουν! Ο βασιλιάς Θεοκλύμενος αποδείχτηκε εξαιρετος στο ξίφος και σκότωνε πολλούς από τους συντρόφους του Μενέλαου! Από την άλλη, και ο Μενέλαος έχοντας πολεμήσει στην Τροία σκότωνε την φρουρά του βασιλιά. Μετά από κάποια ώρα μάχης και σκοτωμού, όλοι οι άνδρες των δύο πλευρών είχαν σφαγιαστεί!

Ο Θεοκλύμενος και ο Μενέλαος γεμάτοι αίματα από τους άνδρες που σκότωναν, στάθηκαν απέναντι ο ένας από τον άλλο: «Μενέλαε, επίστρεψε μου την Ελένη και θα σε αφήσω να ζήσεις», είπε ο Θεοκλύμενος. «Θεοκλύμενε, η Ελένη είναι γυναίκα μου και μόνο πάνω από το πτώμα μου θα γίνει δικιά σου!» απάντησε ο Μενέλαος. Τότε ο ένας χίμηξε στον άλλο και άρχισαν να μονομαχούν! Κάθε επίθεση του Θεοκλύμενου αποκρουόταν από τον Μενέλαο και κάθε επίθεση του Μενέλαου από τον Θεοκλύμενο. Αφού μονομάχησαν για ώρα, μια άτσαλη κίνηση του Μενέλαου που θα τον κάνει να χάσει την ισορροπία του, εκμεταλλεύεται ο Θεοκλύμενος και είναι έτοιμος να τον αποτελειώσει! Τότε, η Ελένη βγαίνει από την κρυψώνα της, μπαίνει μπροστά από τον Μενέλαο και ο Θεοκλύμενος την σκοτώνει κατά λάθος! Ο Θεοκλύμενος αδυνατώντας να πιστέψει τι έκανε, ότι σκότωσε τον έρωτά του, αυτοκτονεί και τελικά *όντως θα έφτανε μέχρι τον Άδη για εκείνη!*

Ο Μενέλαος έχοντας δει τον θάνατο της γυναίκας του και την αυτοκτονία του Θεοκλύμενου δεν μπορούσε να καταλάβει τι είχε συμβεί σε τόσο λίγο χρονικό διάστημα. Η γυναίκα του είχε μόλις πεθάνει! Με συνοπτικές διαδικασίες τιμά το νεκρό σώμα του Θεοκλύμενου και στη συνέχεια το ρίχνει στη θάλασσα! Τώρα κυριαρχούσε μία ησυχία... Ήταν μόνος του μαζί με την νεκρή γυναίκα του. Παίρνει το νεκρό της σώμα

στην αγκαλιά του και δάκρυα αρχίζουν να κυλούν απ' τα μάτια του. Και μοιρολογεί πάνω από το σώμα της για ώρες, μέρες, χρόνια...

Καραχάλιος Νάσος

συνέχεια 2^{ης} σκηνής

- ΘΕΟΝΟΗ:** Αχ, αδελφέ μου! Μπροστά στον σκλάβο τώρα στέκομαι, για να τον προστατέψω από τα χέρια σου κι από τον άδικο θάνατό του... Τη σοφία και τη δικαιοσύνη στα λόγια του κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει, μα σένα το μυαλό σου έχει τυφλωθεί απ' την αγάπη που σου πήραν κι απ' τον χαμένο σου πια γάμο. Κι έμενα κατηγορήσε, εμένα σκότωσε, αν αυτό είναι που λαχταρά η καρδιά σου. Το ξίφος που τώρα έβγαλες και το 'χεις στραμμένο στον υπηρέτη, για μένα προορίζεται και το δικό μου, αδελφικό με σε, αίμα μέλλει να στραγγίσει. Εγώ είμαι αυτή που τη δική σου υπόσχεση δεν κράτησα και εγώ γι' αυτό δεν λυπάμαι να τιμωρηθώ. Μα ο υπηρέτης, τίμιος, δίκαιος και θαρραλέος στάθηκε στην υπεράσπιση του δικαίου και για σένα, αχ αδελφέ μου, τιμή θα έπρεπε να 'ναι που έχεις τέτοιους υπηρέτες. Γι' αυτό, το ξίφος αυτό γύρνα προς εμένα και ξέπλυνε με το αίμα μου την πίκρα σου για τους χαμένους πόθους σου. Κι εγώ θα πεθάνω με τον νου μου καθάριο, καθώς τίμησα το όνομά μου, τη μνήμη του νεκρού μας πατέρα, και υποστήριξα, όπως όφειλα, τη δικαιοσύνη...
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ:** Αχ! Τα λόγια σου, αδελφή μου, μιλούν μες στην ψυχή μου... Την οργή μου για σε, τη γέννησε μια χαμένη αγάπη και μια υπόσχεση, που ποτέ δεν κράτησες. Η Άτη τύφλωσε το μυαλό μου κι οδήγησε την οργή μου. Είναι μεγάλη τραγωδία να σκοτώνεται αδελφή από αδελφή και να χύνεται αίμα αδελφικό, για έναν πόθο ή για την οργή... Αχ αδελφή μου! Ο πατέρας μας από τα έγκατα του Άδη και η σκέψη του εδώ μαζί μας, τιμάται από σε κι από τις πράξεις σου. Και είσαι δίκαια, αδελφή μου, κι εγώ αν γι' αυτό σε τιμωρούσα, άδικος θα γινόμουν... Κι εσένα, ω υπηρέτη, θάρρος πρωτόγονο κατοικεί μες στην καρδιά σου κι έχεις πνεύμα ελεύθερο και δίκαιο, παρά τα δεσμά που σε κρατάνε σκλάβο... Κι εγώ γι' αυτό εδώ μπροστά σου υποκλίνομαι και τιμώ έτσι την ανδρεία, το μυαλό και την ψυχή σου... Μα για μένα, ο πόνος που έρχεται μετά την οργή μου, τεράστιος είναι. Δική μου κάθαρση μονάχα ο θάνατος! Γι' αυτό, το ξίφος αυτό προς εμένα γυρνάω. Κι ας τρέξει το αίμα μου στο χώμα αυτό κι ας σβήσει τον πόνο της μοναξιάς και της οργής μου, κι ας σβήσει τις άδικες πράξεις μου...
- ΘΕΟΝΟΗ:** Ω Δία! Τα βάσανά μου πολλά κι ο πόνος αγιάτρευτος να χάνω πατέρα κι αδελφό για κάποια Ελένη... Κι αν ίσως την υπόσχεση είχα κρατήσει και την άφιξη του Μενελάου σου 'χα πει, θα 'ταν ο πόνος μου χειρότερος, άδικα σαν χανόντουσαν παλεύοντας για μιαν Ελένη, κι εσύ κι ο Ατρείδης. Αχ αδελφέ μου, πεθαίνεις δίκαιος κι εμείς ως δίκαιο θα σε θυμόμαστε... Κι εγώ τώρα εδώ δίπλα σου κάθομαι και θρηνώ τον χαμό σου πριν ακόμα χαθείς...
- ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ:** Αδελφή μου, φεύγω, πάω να βρω τον πατέρα μας στον Άδη. Εδώ τα μάτια μου κλείνω αιώνια κι αφήνω τη χολή μου... Και είμαι περήφανος για σε, που πάντα δρας ενάρετα κι ας είχα χάσει εγώ το μυαλό μου... Κι αυτό εσέ ικετεύω, ποτέ να μην χάσεις την φρονιάδα απ' το μυαλό σου, να μας τιμάς κι ας έχουμε χαθεί...
- ΥΠΗΡΕΤΗΣ:** Ω, μάντισσα! Στέκομαι εδώ, μπροστά σε μια τραγωδία! Τον μέγα Θεοκλύμενο αφάνισε η αγάπη, μα εμείς, που η μοίρα μας έγγραφε να μείνουμε πίσω, ως άρχοντα πρέπει να τον τιμήσουμε, κι εγώ ως αφέντη μου... Γιατί εγώ, ένας σκλάβος, χαρούμενος είμαι να έχω αφέντη μου έναν δίκαιο άνθρωπο και τιμή μου να τον υπηρετώ... Γι' αυτό γονατίζω μπροστά στο πτώμα του, το χέρι του κρατώ και δείχνω ταπεινότητα... Κι αν

πριν μπροστά του στάθηκα κι εμπόδισα τον δρόμο του, ήταν για την ηθική και την δικαιοσύνη που πέθανε κι ο ίδιος... Και πάντα άνθρωποι και θεοί θα τον θυμούνται, πως πέθανε κι αυτός για μιαν Ελένη που 'φτανε στην ομορφιά την Αφροδίτη.

ΘΕΟΝΟΗ: Την τελευταία σου αναπνοή εγώ τώρα εισπνέω, κλείνω τα μάτια σου και τον Ερμή, ψυχοπομπό κι Αργοφονιά, παρακαλώ την ψυχή σου να οδηγήσει στα έγκατα της γης... Αχ, αδελφέ, σε πήρε ο μέγας Άδης και αφανίστηκες απ' αυτό τον κόσμο, μα η ψυχή σου αιώνια θα κατοικεί, κι η μνήμη σου εδώ στη γη για πάντα θα θυμάται... Αχ, τα μαλλιά μου πάω να κόψω, τα μαύρα ρούχα να φορέσω, το πρόσωπό μου με στάχτη κι αίμα να γεμίσω... Κι εσύ, υπηρέτη, στην πόλη τρέχα, ο θάνατος του άρχοντά μας παντού να μαθευτεί και όλος ο λαός να τον ακολουθεί στο τελευταίο του ταξίδι. Τα πέπλα τ' άσπρα φέρε μου εδώ, τον νεκρό να τυλίξουμε και μια αδειανή κλίνη στο σπίτι το αρχοντικό μπροστά στήσε...

3^η σκηνή

ΕΛΕΝΗ: Αχ, η αιώνια πατρίδα μου με περιμένει κι εγώ μετά απ' όσα βάσανα πέρασα, στη θάλασσα βρίσκομαι και ο ήρεμος αγέρας εκεί με οδηγεί... Κι ήταν η ομορφιά μου που τα προβλήματα μου γέννησε κι οι θεοί που στην θέση μου ένα είδωλο έβαλαν. Κι έγινε αυτό αιτία του χαμού, της δυστυχίας και του πόνου. Γιατί, για ένα είδωλο δέκα χρόνια μάχονταν οι Αχαιοί με τους Τρώες, κι εγώ για τον πόνο τον δικό τους μισήθηκα απ' όλους τους Έλληνες. Μα η μοίρα το 'φερε έτσι και εκεί στην Αίγυπτο βρέθηκε ο πολυπόθητος ο άντρας μου και σμίξαμε μαζί και πάλι... Και τώρα τα πάθη μου τελείωσαν, στη Σπάρτη γυρίζω κι έχω μαζί μου τους θεούς, πρίμο αγέρα να μου δίνουν... Αχ, επιτέλους, θα σβήσω την οργή που για μένα όλοι έχουν, το όνομά μου καθάριο και πάλι θα γίνει, καθώς εγώ ποτέ δεν έφυγα απ' τον άντρα μου. Και την μοναχοκόρη μου χρόνια μετά θα ξαναδώ, που 'χει μείνει η δόλια ανύπαντρη για τις ντροπές της μάνας της... Τον ήλιο της πατρίδας μου με τα μάτια θα αντικρίσω και πάλι και τότε μόνο θα αγαλλιάσει η καρδιά μου... Μπροστά μου μονάχα θάλασσα, μα το ταξίδι γλυκό!

Εξόδιο άσμα

ΧΟΡΟΣ: Αυτή ήταν η ιστορία της Ελένης, που πέρασε βάσανα πολλά, μόνη της έμεινε σε άγνωστα μέρη, μα τώρα κι αυτή γυρνά ξανά στον τόπο της... Και δεν ήταν αυτή που ξεκίνησε τον δεκαετή πόλεμο, ο οποίος τόσο βασάνισε τους Έλληνες, μα μόνο ένα είδωλο... Και κάπως έτσι τελειώνει κι αυτή η ιστορία, η ιστορία της Ελένης.

Δούβου Ουρανία

